

IV

(Informācija)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNiegta Informācija

KOMISIJA

KOPIENAS PAMATNOSTĀDNES PAR VALSTS ATBALSTU VIDES AIZSARDZĪBAI

(Teksts attiecas uz EEZ)

(2008/C 82/01)

SATURS

	Puslapis
1. Ievads	4
1.1. Valsts atbalsta politika un enerģētikas politika Eiropā	4
1.2. Valsts atbalsta politika un vides aizsardzība.....	4
1.3. Līdzsvara tests un tā piemērošana vides aizsardzības atbalstam.....	5
1.3.1. Valsts atbalsta rīcības plāns – mazāks un mērķtiecīgāks atbalsts, līdzsvara tests atbalsta novērtēšanai....	5
1.3.2. Vispārējās nozīmes mērķis, uz kuru attiecas pamatnostādnes	6
1.3.3. Piemērots instruments	6
1.3.4. Atbalsta stimulējošā iedarbība un tā nepieciešamība.....	7
1.3.5. Atbalsta samērīgums	7
1.3.6. Vides atbalsta negatīvā iedarbība jāierobežo tā, lai kopējais līdzsvars būtu pozitīvs	8
1.4. Līdzsvara testa īstenošana – juridiskie pieņēmumi un nepieciešamība veikt konkrētāku novērtējumu....	8
1.5. Pamatojums īpašiem pasākumiem, uz kuriem attiecas šīs pamatnostādnes.....	9
1.5.1. Atbalsts uzņēmumiem, kas piemēro augstākus standartus nekā Kopienas standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja nav noteikti Kopienas standarti	9
1.5.2. Atbalsts jaunu transportlīdzekļu iegādei, kas atbilst augstākiem standartiem nekā Kopienas standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja nav noteikti Kopienas standarti	9

	Puslapis
1.5.3. Atbalsts, lai uzsāktu savlaicīgu pielāgošanos turpmākajiem Kopienas standartiem	9
1.5.4. Atbalsts pētījumiem vides jomā	9
1.5.5. Atbalsts energotaupībai.....	9
1.5.6. Atbalsts atjaunojamiem enerģijas avotiem	10
1.5.7. Atbalsts koģenerācijai un atbalsts rajonētai siltumapgādei (DH).....	10
1.5.8. Atbalsts atkritumu apsaimniekošanai	11
1.5.9. Atbalsts piesārņotu vietu attīrīšanai	11
1.5.10. Atbalsts uzņēmumu pārvietošanai	11
1.5.11. Atbalsts atļauju tirdzniecības shēmām.....	11
1.5.12. Atbalsts samazināta dabas resursu nodokļa vai atbrīvojuma no tā veidā.....	11
2. Darbības joma un definīcijas	12
2.1. Pamatnostādņu darbības joma	12
2.2. Definīcijas	13
3. Atbalsta saderība atbilstoši EK līguma 87. panta 3. punktam.....	15
3.1. Atbalsta saderība atbilstoši EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktam.....	15
3.1.1. Atbalsts uzņēmumiem, kas nosaka augstākus standartus nekā Kopienas standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja nav noteikti Kopienas standarti	15
3.1.2. Atbalsts jaunu transportlīdzekļu iegādei, kas nosaka augstākus standartus nekā Kopienas standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja nav noteikti Kopienas standarti.....	17
3.1.3. Atbalsts, lai uzsāktu savlaicīgu pielāgošanos turpmākajiem Kopienas standartiem	17
3.1.4. Atbalsts pētījumiem vides jomā	18
3.1.5. Atbalsts energotaupībai.....	18
3.1.5.1. Ieguldījumu atbalsts.....	18
3.1.5.2. Darbības atbalsts.....	18
3.1.6. Atbalsts atjaunojamiem enerģijas avotiem	19
3.1.6.1. Ieguldījumu atbalsts	19
3.1.6.2. Darbības atbalsts.....	19
3.1.7. Atbalsts koģenerācijai.....	20
3.1.7.1. Ieguldījumu atbalsts.....	20
3.1.7.2. Darbības atbalsts.....	20
3.1.8. Atbalsts energoefektīvai rajonētai siltumapgādei	21
3.1.9. Atbalsts atkritumu apsaimniekošanai	21
3.1.10. Atbalsts piesārņotu vietu attīrīšanai	22
3.1.11. Atbalsts uzņēmumu pārvietošanai	22
3.1.12. Atbalsts atļauju tirdzniecības shēmām.....	23

	Puslapis
3.2.	Atbalsta stimulējošā iedarbība un tā nepieciešamība..... 24
3.3.	Atbalsta saderība atbilstoši EK līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktam..... 24
4.	Atbalsts samazināta dabas resursu nodokļa vai atbrīvojuma no tā veidā..... 25
5.	Tāda atbalsta saderība, kam veic sīku novērtējumu 26
5.1.	Pasākumi, kam veic sīku novērtējumu 26
5.2.	Kritēriji atsevišķu gadījumu ekonomiskai novērtēšanai..... 27
5.2.1.	Atbalsta pozitīvā iedarbība 27
5.2.1.1.	Tirgus nepilnību esība..... 27
5.2.1.2.	Piemērots instruments 27
5.2.1.3.	Atbalsta stimulējošā iedarbība un tā nepieciešamība..... 27
5.2.1.4.	Atbalsta samērīgums 28
5.2.2.	Analīze attiecībā uz konkurences un tirdzniecības kropļojumiem 28
5.2.2.1.	Dinamiskie stimuli/izspiešanas risks 29
5.2.2.2.	Neefektīvu uzņēmumu darbības turpināšana 29
5.2.2.3.	Ietekme tirgū/izslēdzoša uzvedība..... 30
5.2.2.4.	Ietekme uz tirdzniecību un izvietojumu 30
5.2.3.	Līdzsvarošana un lēmums 30
6.	Summēšana 31
7.	Nobeiguma noteikumi 31
7.1.	Gada ziņojumi 31
7.2.	Pārskatāmība 31
7.3.	Uzraudzība un novērtēšana 31
7.4.	Atbilstīgi pasākumi..... 32
7.5.	Darbības joma, spēkā esamība un pārskatīšana..... 32

1. IEVADS

1.1. Valsts atbalsta politika un enerģētikas politika Eiropā

- (1) 2007. gada pavasarī Eiropadome aicināja dalībvalstis un ES iestādes veikt pasākumus, lai izstrādātu ilgtspējīgu integrētu Eiropas klimata un enerģētikas politiku. Cita starpā Padome noteica, ka: "Tā kā enerģijas ražošana un lietojums ir galvenie siltumnīcas efekta gāzu emisiju avoti, ir vajadzīga integrēta pieeja klimata un enerģētikas politikai, lai īstenotu šo mērķi. Integrācija būtu jāsasniedz, citam citu savstarpēji atbalstot, ņemot to vērā, Eiropas Enerģētikas politikā (*Energy Policy for Europe – EPE*), pilnībā respektējot dalībvalstu energoresursu struktūras izvēli un suverenitāti pār primāriem energoresursiem un ievērojot dalībvalstu savstarpējo solidaritāti, tieksies sasniegt šādus trīs mērķus:

- celt piegāžu drošību,
- nodrošināt Eiropas tautsaimniecību konkurētspēju un lētas enerģijas pieejamību,
- veicināt ilgtspēju no apkārtējās vides viedokļa un apkarot klimata pārmaiņas"

- (2) Kā pavērsiens šādas Eiropas Enerģētikas politikas izstrādei atzīstams Eiropadomes atbalsts visaptverošam enerģētikas rīcības plānam laikposmam no 2007. līdz 2009. gadam un jo īpaši aicinājums Komisijai pēc iespējas drīz iesniegt rīcības plānā noteiktos priekšlikumus. Viens no šiem priekšlikumiem attiecas uz Kopienas pamatnostādnēm par valsts atbalstu vides aizsardzībai.

- (3) Eiropadome nāca klajā ar stingru neatkarīgu apņemšanos, ka ES līdz 2020. gadam jāsasniedz siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisiju samazinājums vismaz 20 % apmērā salīdzinājumā ar 1990. gadu. Tā arī uzsvēra nepieciešamību panākt lielāku energoefektivitāti ES, lai sasniegtu mērķi ietaupīt 20 % ES enerģijas patēriņa, salīdzinot ar prognozēm 2020. gadam, un apstiprināja saistošu mērķi līdz 2020. gadam panākt, ka atjaunojamās enerģijas īpatsvars kopējā ES enerģijas patēriņā ir 20 %, kā arī saistošu minimālo mērķi, kas jāsasniedz visām dalībvalstīm – līdz 2020. gadam panākt, ka biodegvielu īpatsvars kopējā ES transportlīdzekļos izmantojamā benzīna un dīzeļdegvielas patēriņā ir 10 %.

- (4) Šīs jaunās pamatnostādnes ir viens no instrumentiem, lai īstenotu rīcības plānu un ar enerģiju un klimata pārmaiņām saistīto mērķu, par kuriem lēma Eiropadome, vides aspektus.

1.2. Valsts atbalsta politika un vides aizsardzība

- (5) "Valsts atbalsta rīcības plānā Mazāks un mērķtiecīgāks valsts atbalsts: valsts atbalsta reformas plāns 2005.–2009. gadam" ⁽¹⁾ (turpmāk tekstā – Valsts atbalsta rīcības plāns)

⁽¹⁾ COM(2005) 107 galīgā redakcija.

Komisija norādīja, ka valsts atbalsta pasākumi reizēm var būt lietderīgs līdzeklis, lai sasniegtu vispārējas nozīmes mērķus. Ievērojot dažus nosacījumus ar tiem var korigēt tirgus nepilnības, tādējādi uzlabojot tirgu darbību un sekmējot konkurētspēju. Tie var arī līdzēt veicināt ilgtspējīgu attīstību neatkarīgi no tirgus nepilnību korigēšanas ⁽²⁾. Valsts atbalsta rīcības plānā arī uzsvērts, ka vides aizsardzība var sniegt jaunas iespējas inovācijai, radīt jaunus tirgus un palielināt konkurētspēju, efektīvi izmantojot resursus un radot jaunas ieguldījumu iespējas. Ievērojot dažus nosacījumus, valsts atbalsts var veicināt šo mērķu sasniegšanu, tādējādi palīdzot īstenot Lisabonas stratēģijas ilgtspējīgai izaugsmei un nodarbinātībai galvenos mērķus. Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 22. jūlija Lēmums Nr. 1600/2002/EK, ar ko nosaka Sesto Kopienas vides rīcības programmu ⁽³⁾ (turpmāk tekstā – Sestā vides rīcības programma), nosaka prioritārās jomas vides aizsardzības darbībām ⁽⁴⁾.

- (6) Valsts atbalsta kontroles galvenais mērķis vides aizsardzības jomā ir nodrošināt, ka valsts atbalsta pasākumu rezultātā tiek panākts augstāks vides aizsardzības līmenis, kas nenotiktu bez atbalsta, un nodrošināt, ka, ņemot vērā principu "piesārņotājs maksā", kas noteikts EK līguma 174. pantā, atbalsta pozitīvā iedarbība pārsniedz atbalsta negatīvo iedarbību, kuras izpausme ir konkurences izkropļošana.

- (7) Ekonomiskās darbības var kaitēt videi vispirms jau piesārņojuma dēļ. Dažos gadījumos, ja nav attiecīgas valsts iekārtas, uzņēmumi var izvairīties no tā, ka tiem pilnā mērā jāsedz viņu darbības rezultātā videi nodarītais kaitējums. Tādējādi tirgus efektīvi nepiešķir līdzekļus, jo ražotājs neņem vērā ražošanas (negatīvo) ārējo ietekmi, bet tā attiecas uz visu sabiedrību kopumā.

- (8) Saskaņā ar PPP šo negatīvo ārējo ietekmi var mazināt, nodrošinot, ka piesārņotājs maksā par radīto piesārņojumu, kas nozīmē, ka piesārņotājs pilnībā internalizē vides izmaksas. Tā nolūks ir nodrošināt, ka privātās izmaksas (kas ir uzņēmuma izmaksas) atspoguļo patiesās sociālās izmaksas, kuras rada ekonomiskās darbības. Tādējādi, pilnībā īstenojot principu "piesārņotājs maksā", tiktu novērsta tirgus nepilnība. Principu "piesārņotājs maksā" var īstenot, nosakot obligātus vides standartus vai ar tirgus mehānismiem ⁽⁵⁾. Daži no tirgus mehānismiem var izpausties kā valsts atbalsta piešķiršana visiem vai dažiem uzņēmumiem, uz kuriem attiecas šie mehānismi.

⁽²⁾ Skatīt Valsts atbalsta rīcības plāna 10. punktu.

⁽³⁾ OV L 242, 10.9.2002., 1. lpp.

⁽⁴⁾ Prioritārās jomas ir šādas: klimata pārmaiņas, daba un bioloģiskā daudzveidība, vide un veselība, un dabas resursi un atkritumi. Veselības jautājumi šajās pamatnostādnēs nav iekļauti.

⁽⁵⁾ Attiecībā uz šo skatīt Zaļo grāmatu par tirgus instrumentu izmantošanu vides politikā un ar vidi saistītā politikā, 2007. gada 28. marts, COM(2007) 140 galīgā redakcija.

(9) Lai arī principa "piesārņotājs maksā" piemērošana šobrīd ir ierobežota, šai regulējuma nepilnībai nevajadzētu atturēt dalībvalstis noteikt prasības augstākam vides aizsardzības līmenim, nekā tas noteikts Kopienas noteikumos, un, cik vien tas iespējams, samazināt negatīvo ārējo ietekmi.

(10) Lai paaugstinātu vides aizsardzības līmeni, dalībvalstis var vēlēties izmantot valsts atbalstu, lai radītu individuāla līmeņa stimulus (uzņēmuma līmenī), lai panāktu augstāku vides aizsardzības līmeni nekā noteikts Kopienas standartos vai lai paaugstinātu vides aizsardzības līmeni gadījumos, kad Kopienas standartu nav. Tāpat tās savas valsts standartus vai dabas resursu nodokļus var noteikt augstākus, nekā to prasa Kopienas tiesību akti, vai tās var izmantot dabas resursu nodokli principa "piesārņotājs maksā" vienpusējai piemērošanai gadījumos, kad nav Kopienas tiesību aktu.

(11) Komisija uzskata, ka nepieciešams pārskatīt valsts atbalsta pamatnostādnes attiecībā uz vides aizsardzību, lai panāktu atbilstību valsts atbalsta rīcības plānā noteiktajiem mērķiem, jo īpaši, lai nodrošinātu mērķtiecīgāku atbalstu, labāku ekonomisko analīzi un efektīvākas procedūras. Turklāt Komisija uzskata, ka jāņem vērā vides politikas un vides tehnoloģiju attīstības tendences un noteikumi jāpielāgo atbilstoši pieredzei.

(12) Komisija piemēros šīs pamatnostādnes vides atbalsta vērtēšanā, tādējādi palielinot tiesisko noteiktību un tās lēmumu pieņemšanas pārskatāmību. Atbalstu vides aizsardzībai pirmām kārtām pamato ar EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Šīs pamatnostādnes aizstāj Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai ⁽⁶⁾, kas stājās spēkā 2001. gadā.

(13) Šīs pamatnostādnes attiecas uz diviem novērtējuma veidiem: standarta novērtējumam atbalsta pasākumiem, kuru summa nepārsniedz noteiktu robežvērtību vai atbalstam, kas piešķirts iekārtām, kuru ražošanas jauda nepārsniedz noteiktu robežvērtību (3. nodaļa), un sīku novērtējumu atbalsta pasākumiem, kas pārsniedz minēto robežvērtību vai atbalstam, kas piešķirts iekārtām, kuru ražošanas jauda pārsniedz minēto robežvērtību, kā arī atbalstam, kas piešķirts jaunām rūpnīcām, kas ražo atjaunojamu enerģiju, un kur atbalsta apmēru aprēķina, ņemot vērā novērstās ārējās izmaksas (5. nodaļa).

(14) Šīs pamatnostādnes attieksies uz visiem pasākumiem, par kuriem paziņots Komisijai (vai nu tāpēc, ka pasākumam nepiemēro grupu atbrīvojuma regulu (turpmāk tekstā – GAR), vai tāpēc, ka GAR paredz pienākumu paziņot par atbalstu atsevišķi, vai tāpēc, ka attiecīgā dalībvalsts izlemj paziņot par pasākumu, uz kuru saskaņā ar GAR principā varētu attiecināt atbrīvojumu), tāpat pamatnostādnes piemēros visa tā atbalsta novērtēšanai, par kuru nav paziņots pēc šo pamatnostādņu publicēšanas.

⁽⁶⁾ OV C 37, 3.2.2001., 3. lpp.

1.3. Līdzsvara tests un tā piemērošana vides aizsardzības atbalstam

1.3.1. Valsts atbalsta rīcības plāns – mazāks un mērķtiecīgāks atbalsts, līdzsvara tests atbalsta novērtēšanai

(15) Komisija Valsts atbalsta rīcības plānā paziņoja, ka "Lai vispiemērotākajā veidā dotu ieguldījumu atjauninātajā Lisabonas stratēģijā izaugsmes un darba vietu attīstīšanai, Komisija atbilstošos gadījumos pastiprinās tās ekonomisko pieeju valsts atbalsta analīzei. Ekonomiskā pieeja ir instruments, kas ļauj mērķtiecīgāk plānot noteiktu veidu valsts atbalstu, lai sasniegtu atjaunotajā Lisabonas stratēģijā ietvertos mērķus."

(16) Novērtējot, vai atbalsta pasākumu var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu, Komisija izvērtē līdzsvaru starp atbalsta pasākuma pozitīvo iedarbību, sasniedzot vispārējās nozīmes mērķi, un tā potenciāli negatīvo blakus iedarbību, piemēram tirdzniecības un konkurences kropļošana. Valsts atbalsta rīcības plāns, kas balstīts uz esošo praksi, šo līdzsvaru padarīja oficiālu pasākumā, ko dēvē par "līdzsvara testu" ⁽⁷⁾. Tas tiek īstenots trīs posmos, pirmajos divos posmos pievēršas valsts atbalsta pozitīvajai iedarbībai, bet trešajā – negatīvajai iedarbībai, un nobeigumā – līdzsaram starp pozitīvo un negatīvo iedarbību. Līdzsvara testam ir šāda struktūra:

1) Vai atbalsta pasākums ir vērst uz skaidri definētu vispārējās nozīmes mērķi? (piemēram, izaugsme, nodarbinātība, kohēzija, vide, energoapgādes drošība). Šajās pamatnostādnēs atbilstošais vispārējās nozīmes mērķis ir vides aizsardzība.

2) Vai atbalsts ir labi plānots tā, lai sasniegtu vispārējās nozīmes mērķi, t.i., vai ierosinātais atbalsts ir vērst uz tirgus nepilnībām vai kādu citu mērķi?

a) Vai valsts atbalsts ir piemērots politikas instruments?

b) Vai tam piemīt stimulējoša iedarbība, proti, vai atbalsts maina uzņēmumu darbību?

c) Vai atbalsta pasākums ir samērīgs, proti, vai tādas pašas izmaiņas darbībā būtu iespējams panākt ar mazāku atbalstu?

3) Vai ir ierobežoti konkurences kropļojumi un ietekme uz tirdzniecību tā, lai kopējais līdzsvars būtu pozitīva?

⁽⁷⁾ Sal. Valsts atbalsta rīcības plāna 11. un 20. punktu, kas sīkāk iztirzāti Paziņojumā par jauninājumiem (COM(2005) 436 galīgā redakcija, 21.9.2005.).

- (17) Šis līdzsvara tests ir piemērojams valsts atbalsta noteikumu izstrādāšanai, kā arī konkrēto gadījumu novērtēšanai.

1.3.2. *Vispārējas nozīmes mērķis, uz kuru attiecas pamatnostādnes*

- (18) Līguma par Eiropas Savienību 2. panta pirmajā ievilkumā noteikts, ka ilgtspējīga attīstība ir viens no Eiropas Savienības mērķiem. Tās pamatā jābūt ekonomiskai labklājībai, sociālai kohēzijai un augsta līmeņa vides aizsardzībai. Tādējādi vides aizsardzības veicināšana ir svarīgs vispārējas nozīmes mērķis. Turklāt EK līguma 6. pantā ir minēta nepieciešamība vides aizsardzību iekļaut visās Kopienas politikas jomās, bet EK līguma 174. panta 2. punktā noteikts, ka politika attiecībā uz vidi pamatojas uz piesardzības un preventīvās darbības principu, uz principu, ka videi nodarīts kaitējums jālabo ⁽⁸⁾, pirmām kārtām novēršot tā cēloni, un uz principu, ka maksā piesārņotājs.

- (19) Šīs pamatnostādnes paredz nosacījumus, lai atļautu valsts atbalsta piešķiršanu, to tirgus nepilnību novēršanai, kuru dēļ vides aizsardzības līmenis var būt nepietiekams.

- (20) Visizplatītākās tirgus nepilnības vides aizsardzības jomā ir saistītas ar negatīvu ārējo ietekmi. Uzņēmumiem, kas darbojas savās interesēs, nav stimula ņemt vērā negatīvo ārējo ietekmi, kas rodas ražošanas rezultātā, tiem pieņemot lēmumu par noteiktu ražošanas tehnoloģiju vai ražošanas līmeni. Citiem vārdiem sakot, ražošanas izmaksas, kuras sedz uzņēmums, ir zemākas par izmaksām, kuras sedz sabiedrība. Tādēļ uzņēmumiem nav stimula samazināt to radītā piesārņojuma līmeni vai piemērot individuālus pasākumus, lai aizsargātu vidi.

- (21) Valstu valdības, kam nācies saskarties ar šo tirgus nepilnību, tiecas izmantot regulējumu, – lai nodrošinātu, ka tiek ņemta vērā negatīvā ārējā ietekme, kas rodas ražošanas rezultātā. Ieviešot standartus, nodokļus, ekonomiskos instrumentus un citus regulējuma veidus, uzņēmumiem, kas rada piesārņojumu, saskaņā ar principu “piesārņotājs maksā” jāsedz izmaksas, kādus piesārņojums rada sabiedrībai. Šīs negatīvās ārējās ietekmes internalizācija attiecīgi palielinās uzņēmuma privātās izmaksas, tādējādi negatīvi ietekmējot tā ieņēmumus. Turklāt, tā kā radītā piesārņojuma līmenis nozaru un uzņēmumu starpā nav vienmērīgs, videi draudzīga regulējuma izmaksām ir tendence atšķirties ne vien

starp uzņēmumiem, bet arī starp dalībvalstīm. Turklāt dalībvalstīm var būt atšķirīga izpratne par nepieciešamību izvirzīt augstus mērķus vides jomā.

- (22) Nepastāvot Kopienas standartiem un tirgus instrumentiem, kuros pilnībā būtu ņemts vērā princips “piesārņotājs maksā” (regulējuma nepilnības), dalībvalstis var vienusējā kārtā nolemt īstenot augstāka līmeņa vides aizsardzību. Tas savukārt var radīt papildu izmaksas uzņēmumiem, kas darbojas to teritorijā. Tādēļ papildus regulējumam dalībvalstis var izmantot valsts atbalstu kā pozitīvu stimulu nolūkā panākt augstāku vides aizsardzības līmeni. To var panākt divējādi.

— **pozitīvi individuāli stimuli, lai samazinātu piesārņojumu un citu negatīvu ietekmi uz vidi:** pirmkārt, dalībvalstis var radīt pozitīvus stimulus individuālā līmenī (uzņēmumu līmenī), lai noteiktu augstākas prasības nekā Kopienas standartos. Šajā gadījumā atbalsta saņēmējs samazina piesārņojumu tāpēc, ka tas saņem atbalstu, lai ieviestu izmaiņas savā darbībā, nevis tāpēc, ka tam jāsedz šā piesārņojuma radītās izmaksas. Valsts atbalsta mērķis šajā gadījumā ir tieši pievērsties tirgus nepilnībām, kas saistītas ar piesārņojuma negatīvo ietekmi.

— **pozitīvi stimuli vides jomā ieviest valsts regulējumu, kas nosaka augstākas prasības nekā Kopienas standartos:** otrkārt, dalībvalstis var pieņemt valsts regulējumu, kas nosaka augstākas prasības nekā Kopienas standartos. Taču tas var radīt papildu izmaksas atsevišķiem uzņēmumiem un tādējādi ietekmēt šo uzņēmumu konkurences apstākļus. Turklāt šādas izmaksas var radīt nevienādu slogu uzņēmumiem, ņemot vērā to lielumu, vietu tirgū, tehnoloģiju un citu specifiku. Šajā gadījumā valsts atbalsts var būt nepieciešams, lai mazinātu slogu visvairāk skartajiem uzņēmumiem un līdz ar to ļautu dalībvalstīm vides jomā pieņemt valsts regulējumu, kas ir stingrāks par Kopienas standartiem.

1.3.3. *Piemērots instruments*

- (23) Lai nodrošinātu pienācīgāku vides aizsardzību, ir vajadzīga valsts iejaukšanās. Regulējums un tirgus instrumenti ir svarīgākais līdzeklis, lai sasniegtu mērķus vides jomā. Nesaišķot instrumentiem, tādiem kā brīvprātīgs ekomarķējums, videi draudzīgu tehnoloģiju izplatīšana, arī var būt nozīmīga loma. Tomēr pat tad, ja optimālā politikas instrumentu kopuma atrašana var būt sarežģīta, tirgus nepilnības vai politiski mērķi automātiski neklūst par pamatu valsts atbalsta izmantošanai.

⁽⁸⁾ Tas var attiekties uz šādām darbībām: ķīmiskā piesārņojuma ievadīšana vidē, vai, piemēram, fiziski mainot ūdens vidi, tādējādi izraisot traucējumus ekosistēmās, vai darbības, kurām ir negatīva ietekme uz ūdens resursu stāvokli.

(24) Saskaņā ar principu “piesārņotājs maksā” piesārņotājam būtu jāsedz visas izmaksas tā darbības radītā piesārņojuma dēļ, tostarp netiešās izmaksas sabiedrībai. Šajā nolūkā vides tiesiskais regulējums var būt lietderīgs instruments, lai palielinātu piesārņotāja slogu. Principa “piesārņotājs maksā” ievērošana teorētiski nodrošina, ka ar negatīvu ārējo ietekmi saistītās tirgus nepilnības tiks novērstas. Attiecīgi, ja pilnībā tiktu īstenots princips “piesārņotājs maksā”, nebūtu nepieciešama turpmāka valsts iejaukšanās, lai nodrošinātu efektīvu tirgus darbību. Galvenais noteikums ir princips “piesārņotājs maksā” un valsts atbalsts faktiski ir tikai otrais labākais risinājums. Valsts atbalsta izmantošana principa “piesārņotājs maksā” kontekstā atbrīvotu piesārņotāju no tā piesārņojuma radīto izmaksu segšanas. Tādēļ šādos gadījumos valsts atbalsts nevar būt piemērots instruments.

(25) Tomēr jo īpaši principa “piesārņotājs maksā” nepilnīgas piemērošanas dēļ faktiskais vides aizsardzības līmenis bieži tiek atzīts par nepietiekamu šādu iemeslu dēļ:

a) pirmkārt, nav viegli precīzi noteikt piesārņojuma radītās izmaksas. Ir tehniski sarežģīti aprēķināt papildu izdevumus, kādus sabiedrībai rada visi ražošanas veidi, un dažreiz rēķināšanās ar faktu, ka dažādi ražotāji rada atšķirīgu piesārņojuma līmeni, varētu izrādīties neefektīva, jo ar to saistītās administratīvās izmaksas ir ļoti lielas. Sava loma ir arī dažādiem jutīgiem aspektiem attiecībā uz patēriņa cenu izmaiņām (cenu elastīgumu). Turklāt atsevišķām personām un sabiedrībām var būt atšķirīgs skatījums uz piesārņojuma radītām izmaksām, atkarībā no tā, kā sabiedrība uztver, piemēram, pašreizējo politikas virzienu ietekmi uz nākamām paaudzēm. Arī dažas izmaksas, piemēram, īsāku paredzamo dzīves ilgumu vai kaitējumu videi, nevar precīzi izteikt naudas izteiksmē. Tādēļ allaž būs vērojama zināma nenoteiktība attiecībā uz piesārņojuma radīto izmaksu aprēķināšanu.

b) otrkārt, pārāk strauji paceļot dažādu rūpniecības izstrādājumu veidu cenas, lai internalizētu piesārņojuma radītās izmaksas, var izraisīt ārēju satricinājumu un traucējumus ekonomikā. Tādēļ valstu valdības var atzīt par vēlamāku mērenu virzību uz visu piesārņojuma radīto izmaksu iekļaušanu noteiktos ražošanas procesos.

(26) Šādos apstākļos, kad vides aizsardzība netiek nodrošināta apmierinošā līmenī, valsts atbalsts, lai arī tas neatrisina visas iepriekš minētās problēmas, var radīt pozitīvus stimulus uzņēmumiem īstenot pasākumus vai veikt ieguldījumus, kas nav obligāti un kurus peļņas gūšanā ieinteresētie uzņēmumi citos apstākļos neveiktu. Turklāt valsts atbalsts varētu būt piemērots mehānisms, kas ļautu

dalībvalstīm ieviest valsts regulējumu vides jomā, kas nosaka augstākas prasības nekā Kopienas standartos, samazinot slogu tiem uzņēmumiem, kurus visvairāk skar šis regulējums, un tādējādi padarot regulējumu iespējamu.

1.3.4. Atbalsta stimulējošā iedarbība un tā nepieciešamība

(27) Valsts atbalsta vides aizsardzībai rezultātā atbalsta saņēmējam jāmaina sava darbība tā, lai vides aizsardzības līmenis būtu augstāks nekā tad, ja atbalsts nebūtu piešķirts. Tomēr ieguldījumi, kas paaugstina vides aizsardzības līmeni, vienlaikus var palielināt ieņēmumus ⁽⁹⁾ un/vai samazināt izmaksas ⁽¹⁰⁾, un tādējādi paši par sevi būt ekonomiski pievilcīgi. Tādējādi ir jāpārbauda, vai attiecīgie ieguldījumi netiktu veikti bez jebkāda valsts atbalsta.

(28) Tā mērķis ir pārliecināties, ka bez atbalsta uzņēmumi neiesaistītos tajā pašā darbībā vienīgi tai raksturīgo ieguvumu dēļ. Stimulējošo iedarbību nosaka hipotētiskā analizē, salīdzinot paredzētās darbības līmeņus ar atbalstu un bez tā. Pareiza hipotētiskā scenārija noteikšana ir būtiska, lai izlemtu, vai valsts atbalstam būs stimulējoša iedarbība vai ne. Tā ir būtiska arī papildu ieguldījumu vai radušos ražošanas izmaksu aprēķināšanai, lai sasniegtu augstāku vides aizsardzības līmeni.

(29) Ieguldījumi var būt nepieciešami, lai panāktu atbilstību obligātajiem Kopienas standartiem. Tā kā uzņēmumam jebkurā gadījumā būtu jāatbilst šiem standartiem, valsts atbalsts, lai nodrošinātu atbilstību obligātajiem Kopienas standartiem, kas jau ir spēkā, nav attaisnojams.

1.3.5. Atbalsta samērīgums

(30) Atbalsts tiek uzskatīts par samērīgu tikai tad, ja tādu pašu rezultātu nevarētu sasniegt ar mazāku atbalstu. Turklāt samērīgums var būt atkarīgs no pasākuma selektivitātes pakāpes.

(31) Jo īpaši atbalsta apjoms ir jāierobežo līdz minimālajam apjomam, kāds nepieciešams, lai panāktu plānoto vides aizsardzību. Tādēļ ieguldījumu atbalsta attaisnoto izmaksu pamatā ir papildu (tūrās) izmaksas, kas nepieciešamas, lai sasniegtu mērķus vides jomā. Šī koncepcija nozīmē, ka, lai varētu noteikt atbalsta apmēru, ko var piešķirt, visām ekonomiskajām priekšrocībām, ko ieguldījums sniedz uzņēmumam, principā jābūt atskaitītām no papildu ieguldījumu izmaksām.

⁽⁹⁾ Videi draudzīgāka ražošana var, piemēram, radīt plašākas iespējas atkritumu pārstrādei, tādējādi radot papildu ieņēmumus. Varētu būt iespējams arī palielināt cenu vai pārdošanu produktiem, kas tiek uzskatīti par videi draudzīgākiem un tādējādi patērētājiem pievilcīgākiem.

⁽¹⁰⁾ Videi draudzīgāka ražošanas rezultātā varētu ievērojami samazināt enerģijas un izejmateriālu patēriņu.

(32) Tomēr ir grūti ņemt vērā visas ekonomiskās priekšrocības, kas uzņēmuma radīsies no papildu ieguldījuma. Piemēram, saskaņā ar attaisnoto izmaksu aprēķināšanas metodoloģiju, kas noteikta no 80. līdz 84. punktam, saimnieciskos ieguvumus neņem vērā, ja ir pagājis noteikts sākotnējais posms pēc ieguldījuma veikšanas. Tāpat ne vienmēr var viegli novērtēt noteiktus ieguvumu veidus, piemēram, šajā kontekstā neņem vērā “zaļo tēlu”, ko pastiprina vides ieguldījums. Attiecīgi, lai atbalsts būtu samērīgs, Komisija uzskata, ka atbalsta summai parasti jābūt mazākai par attaisnotajām ieguldījumu izmaksām, skatīt Pielikumu. Tikai attiecībā uz gadījumiem, kad ieguldījumu atbalsts ir piešķirts patiesā un konkurētspējīgā solīšanas procesā, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, efektīvi nodrošinot to, ka atbalsts ir ierobežots līdz nepieciešamajam minimumam, lai tas nāktu par labu videi, atbalsta summa var būt līdz 100 % no attaisnotajām ieguldījumu izmaksām. Tas ir tādēļ, ka šādos apstākļos var pieņemt, ka attiecīgie piedāvājumi atspoguļos visus iespējamus ieguvumus, ko varētu radīt papildu ieguldījums.

(33) Turklāt dažu pasākumu gadījumā nevar aprēķināt atbalsta apmēru, pamatojoties uz papildu izmaksām; tas attiecas uz atbalstu, kas izpaužas kā atbrīvojums no dabas resursu nodokļa vai attiecīgā nodokļa samazinājums, kā arī uz atbalstu, kas izpaužas kā atļauju tirdzniecības shēmas. Šādos gadījumos samērīgumu jānodrošina ar apstākļiem un kritērijiem atbrīvošanai no nodokļa vai tā samazināšanai, kas nodrošina, ka saņēmējs neiegūst pārmērīgas priekšrocības un ka pasākuma selektivitāte tiek ierobežota līdz absolūtai nepieciešamībai.

(34) Izmaksas, kas saistītas ar vides aizsardzības nodrošināšanu, mazos un vidējos uzņēmumos ir relatīvi augstākas, salīdzinot ar to darbības apjomu. Turklāt mazo un vidējo uzņēmumu iespējas segt šādas izmaksas bieži ierobežo kapitāla tirgus nepilnības. Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka konkurences kropļojuma risks ir mazāks gadījumā, ja atbalstu saņem mazie un vidējie uzņēmumi MVU, papildus atbalsts šādiem uzņēmumiem varētu būt attaisnojams attiecībā uz noteiktiem atbalsta veidiem.

(35) Turklāt dalībvalstis tiek aicinātas vides ieguvumu panākšanā nodrošināt rentabilitāti, piemēram, izvēlēties pasākumus, attiecībā uz kuriem novērstās ārējās izmaksas ir ievērojamas salīdzinājumā ar atbalsta apjomu. Tomēr, tā kā nav tiešas saiknes starp novērstajām ārējām izmaksām un izmaksām, kādas radušās uzņēmumam, vienīgi izņēmuma gadījumos par pamatu valsts atbalsta apjoma noteikšanai var izmantot novērstās ārējās izmaksas. Parasti nolūkā nodrošināt adekvātus stimulus, lai uzņēmums ieviestu izmaiņas savā darbībā, atbalsta apjoms ir tieši jāsaieta ar uzņēmuma izmaksām.

1.3.6. Vides atbalsta negatīvā iedarbība jāierobežo tā, lai kopējais līdzsvars būtu pozitīvs

(36) Ja valsts atbalsta pasākumi vides jomā ir pareizi orientēti vienīgi nolūkā atsvērt faktiskās papildu izmaksas, kas saistītas ar augstāku vides aizsardzības līmeni, risks, ka atbalsts

nepamatoti kropļos konkurenci, parasti ir samērā neliels. Tātad ir būtiski nodrošināt, ka valsts atbalsta pasākumi vides jomā ir pareizi orientēti. Gadījumos, kad atbalsts nav nepieciešams vai proporcionāls, lai sasniegtu tam izvirzītos mērķus, tas kaitēs konkurencei. Tas ir īpaši iespējams tad, ja atbalsta rezultātā:

- a) darbību turpina neefektīvi uzņēmumi;
- b) tiek kropļoti dinamiskie stimuli/pastāv izspiešanas risks;
- c) tiek radīta ietekme tirgū vai izslēdzošas darbības;
- d) tiek mākslīgi mainītas tirdzniecības plūsmas vai ražošanas izvietojums.

(37) Dažos gadījumos, lai palielinātu vispārējo labumu videi, pasākuma nolūks ir iejaukties tirgus darbībā ar mērķi atbalstīt noteiktus videi draudzīgus ražošanas veidus uz to ražošanas veidu rēķina, kuri rada lielāku piesārņojumu. Šāda pasākuma rezultātā attiecīgie videi draudzīgāku izstrādājumu ražotāji varēs uzlabot savu stāvokli tirgū salīdzinājumā ar konkurentiem, kuri piedāvā videi mazāk draudzīgus izstrādājumus. Šādos gadījumos Komisija ņems vērā pasākuma vispārējo ietekmi uz vidi, novērtējot tā negatīvo ietekmi uz to uzņēmumu stāvokli tirgū, kas nesaņem atbalstu, un attiecīgi viņu peļņu. Jo mazāka ir attiecīgā pasākuma sagaidāmā ietekme uz vidi, jo svarīgāk pārbaudīt tā ietekmi uz tirgus daļu un konkurējošo izstrādājumu peļņu.

1.4. Līdzsvara testa īstenošana – juridiskie pieņēmumi un nepieciešamība veikt konkrētāku novērtējumu

(38) Neskarot 4. līdz 7. pantu Padomes 1999. gada 22. marta Regulā (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai ⁽¹¹⁾, Komisija piemēro dažādus juridiskos pieņēmumus atkarībā no paziņotā valsts atbalsta pasākuma veida.

(39) Šo pamatnostādņu 3. nodaļā Komisija ir noteikusi virkni pasākumu, attiecībā uz kuriem tā *a priori* uzskata, ka valsts atbalsts pievērsīsies tirgus nepilnībām, kas traucē vides aizsardzībai, vai uzlabos vides aizsardzības līmeni. Komisija arī nosaka virkni nosacījumu un parametru nolūkā nodrošināt, lai valsts atbalstam faktiski būtu stimulējoša iedarbība, tas būtu samērīgs un tā negatīvā ietekme uz konkurenci un tirdzniecību būtu ierobežota. Tādējādi 3. nodaļā ir norādīti parametri attiecībā uz atbalstīto pasākumu, atbalsta intensitāti un nosacījumiem, ko saista ar saderīgumu.

⁽¹¹⁾ OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1791/2006 (OV L 363, 20.12.2006., 1. lpp.).

(40) Tomēr attiecībā uz atbalsta summām, kas pārsniedz noteiktu robežvērtību, kā arī attiecībā uz dažām īpašām situācijām nepieciešams veikt sīkāku izpēti, jo pastāv lielāks risks izkropļot konkurenci un tirdzniecību. Sīkāka izpēte pamatā ietver turpmāku detalizētu faktu analīzi attiecībā uz konkrēto pasākumu saskaņā ar 5. nodaļu. Šos pasākumus atzīst par saderīgiem, ja saskaņā ar 5. nodaļu veiktā līdzsvara testa rezultātā tiks iegūts kopumā pozitīvs vērtējums. Šīs analīzes sakarā nedrīkst pieņemt, ka kādi saderīguma kritēriji ir izpildīti jau iepriekš. Atbrīvojums no dabas resursu nodokļa vai tā samazinājums tiks vērtēts tikai 4. nodaļā noteiktajā novērtējumā ⁽¹²⁾.

(41) Šī detalizētā novērtējuma rezultātā Komisija var apstiprināt atbalstu, paziņot, ka tas nav saderīgs ar kopējo tirgu, vai pieņemt lēmumu par saderīgumu, pievienojot nosacījumus.

1.5. Pamatojums īpašiem pasākumiem, uz kuriem attiecas šīs pamatnostādnes

(42) Komisija ir noteikusi virkni pasākumu, attiecībā uz kuriem valsts atbalsts īpašos apstākļos var būt saderīgs ar EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

1.5.1. *Atbalsts uzņēmumiem, kas piemēro augstākus standartus nekā Kopienas standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja nav noteikti Kopienas standarti*

(43) Šāds atbalsts rada individuālus stimulus uzņēmumiem tiekties panākt augstāka līmeņa vides aizsardzību. Parasti uzņēmums nav ieinteresēts savā darbībā ievērot stingrākas prasības, nekā noteikts obligātajos standartos, ja ar šādu darbību saistītās izmaksas pārsniedz uzņēmuma ieguvumu. Šādos gadījumos var piešķirt valsts atbalstu, lai radītu stimulu uzņēmumiem uzlabot vides aizsardzību. Saskaņā ar Kopienas mērķi atbalstīt ekojauninājumus, priekšroka varētu būt ekojauninājumu projektiem, kas vienlaikus pievēršas divkārtīgai tirgus nepilnībai saistībā ar lielākiem riskiem, kas raksturīgi jauninājumiem, un projekta vides aspektu. Tādējādi ekojauninājumu atbalsta mērķis ir paātrināt ekojauninājumu izplatību tirgū.

1.5.2. *Atbalsts jaunu transportlīdzekļu iegādei, kas atbilst augstākiem standartiem nekā Kopienas standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja nav noteikti Kopienas standarti*

(44) Transports rada lielu daļu no visām siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisijām (apmēram 30 %), kā arī vietējo piesārņojumu ar putekļiem, piesārņotājdāļiņām, NOx un SOx. Tādēļ, lai cīnītos ar globālajām klimata pārmaiņām un mazinātu vietējo piesārņojumu, jo īpaši pilsētās, ir svarīgi veicināt videi draudzīgus transporta veidus. Ņemot to vērā, ir jo īpaši svarīgi veicināt videi draudzīgu transportlīdzekļu (tostarp videi nekaitīgu kuģu) iegādi.

1.5.3. *Atbalsts, lai uzsāktu savlaicīgu pielāgošanos turpmākajiem Kopienas standartiem*

(45) Šajās pamatnostādnēs nav atļauts atbalsts, lai palīdzētu uzņēmumiem panākt atbilstību spēkā esošiem Kopienas standartiem, jo šāda atbalsta rezultātā netiktu sasniegts augstāks vides aizsardzības līmenis. Tomēr valsts atbalsts var nodrošināt ievērojami ātrāku nesen pieņemto Kopienas standartu, kas vēl nav spēkā, īstenošanu un tādējādi veicināt piesārņojuma samazināšanu straujākā tempā, nekā tas notiktu bez atbalsta. Tādēļ šādās situācijās valsts atbalsts var radīt individuālus stimulus uzņēmumiem, lai līdzsvarotu ar piesārņojumu saistīto negatīvo ārējo ietekmi.

1.5.4. *Atbalsts pētījumiem vides jomā*

(46) Atbalsts uzņēmumiem, lai veiktu pētījumus par ieguldījumiem, kuru mērķis ir sasniegt vides aizsardzības līmeni, kas ir augstāks salīdzinājumā ar Kopienas standartiem vai paaugstināt vides aizsardzības līmeni, ja nav noteikti Kopienas standarti, kā arī pētījumiem par enerģijas taupīšanu un atjaunojamās enerģijas ražošanu, attiecas uz tirgus nepilnību, ko rada nevienlīdzīga informācija. Bieži uzņēmumi nenovērtē tās iespējas un priekšrocības, kas saistītas ar enerģijas taupīšanu un atjaunojamo enerģiju, kā rezultātā tie neveic pietiekamus ieguldījumus.

1.5.5. *Atbalsts energotaupībai*

(47) Šis atbalsta veids pievēršas tirgus nepilnībām, kas saistītas ar negatīvo ārējo ietekmi, radot individuālus stimulus sasniegt vides mērķus energotaupībai un siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisijas samazināšanai. Kopienas līmenī Komisijas paziņojumā Eiropadomei un Eiropas Parlamentam – Enerģētikas politika Eiropai ⁽¹³⁾ tika noteikts mērķis līdz 2020. gadam panākt siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisijas samazinājumu par 20 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni, kā tas apstiprināts 2007. gada 8. un 9. marta Eiropadomes sanāksmē. Turklāt dalībvalstīm ir jāpieņem un deviņu gadu laikā jācenšas sasniegt vispārējais valsts orientējošais energotaupības mērķis – 9 % saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. aprīļa Direktīvu 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 93/76/EEK ⁽¹⁴⁾. Valsts atbalsts var būt lietderīgs, ja ieguldījumi, kas radītu energoetaupījumus, nav obligāti saskaņā ar piemērojamiem Kopienas standartiem, kā arī ja tie nenes peļņu, t.i., ja energotaupības izmaksas ir lielākas nekā uzņēmumu attiecīgie saimnieciskie ieguvumi. Mazo un vidējo uzņēmumu gadījumā varētu būt nepieciešams labvēlīgāks atbalsts, jo šie uzņēmumi bieži nenovērtē tos ieguvumus, ko ilgtermiņā sniedz enerģijas taupīšana, tādējādi tie neveic pietiekamus ieguldījumus enerģijas taupīšanas pasākumos.

⁽¹²⁾ Atbalstam, kas piešķirts kā fiskālais atbalsts saskaņā ar 3. nodaļu, veiks detalizētu novērtējumu, ja būs pārsniegtas 5. nodaļā minētās robežvērtības.

⁽¹³⁾ COM(2007) 1 galīgā redakcija.

⁽¹⁴⁾ OV L 114, 27.4.2006., 64. lpp.

1.5.6. *Atbalsts atjaunojamiem enerģijas avotiem*

- (48) Šis atbalsta veids pievēršas tirgus nepilnībām, kas saistītas ar negatīvo ārējo ietekmi, radot individuālus stimulus palielināt atjaunojamo enerģijas avotu daļu kopējā enerģijas ražošanā. Intensīvāka atjaunojamās enerģijas avotu izmantošana ir viena no Kopienas prioritātēm vides jomā, kā arī prioritāte ekonomikas un enerģētikas jomā. Sagaidāms, ka tai būs svarīga loma, lai sasniegtu mērķus, kas vērsti uz siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju samazināšanu. Kopienas līmenī Komisijas paziņojumā Eiropadomei un Eiropas Parlamentam – Enerģētikas politika Eiropai tika noteikts mērķis, ka atjaunojamās enerģijas ražošanas īpatsvaram līdz 2020. gadam jāsasniedz 20 % no kopējā enerģijas patēriņa apjoma ES. Valsts atbalstu var pamatot, ja atjaunojamās enerģijas ražošanas izmaksas ir augstākas nekā ražošanai, kuras pamatā ir videi mazāk draudzīgi avoti, un ja attiecībā uz atsevišķiem uzņēmumiem nav noteikts obligāts Kopienas standarts par enerģijas daļu, kas iegūta no atjaunojamiem avotiem. Augstās ražošanas izmaksas dažiem atjaunojamās enerģijas veidiem liedz uzņēmumiem noteikt tirgū konkurētspējīgas cenas un tādējādi rada šķēršļus atjaunojamās enerģijas iekļūšanai tirgū. Tomēr, ņemot vērā tehnoloģijas attīstības tendences atjaunojamās enerģijas jomā un ārējo vides faktoru pakāpenisku internalizāciju (kā tas redzams, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 15. janvāra Direktīvā 2008/1/EK par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli ⁽¹⁵⁾), tiesību aktos attiecībā uz gaisa kvalitāti un emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā), izmaksu atšķirībām pēdējo gadu laikā bijusi tendence samazināties, tādējādi samazinoties arī nepieciešamībai pēc atbalsta.
- (49) Turklāt, kā tas uzsvērts Biodegvielu nozares progresā ziņojumā ⁽¹⁶⁾, veicinot biodegvielas izmantošanu, tiek garantēta ilgtspēja gan attiecībā uz drošākām piegādēm, gan politiku klimata pārmaiņu jomā. Tādēļ, izmantojot atjaunojamās enerģijas avotus, valsts atbalsts var būt piemērots instruments tikai tajos gadījumos, ja ir acīmredzami ieguvumi un ilgtspēja vides jomā. Jo īpaši attiecībā uz biodegvielu, kas neatbilst ilgtspējas kritērijiem, kas noteikti 15. pantā priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanas veicināšanu ⁽¹⁷⁾, valsts atbalsta sniegšana netiks uzskatīta par attaisnotu. Izstrādājot savas atbalsta sistēmas, dalībvalstis var mudināt izmantot biodegvielu, kam var būt papildu priekšrocības – tostarp dažādošana, ko piedāvā biodegvielas, kas ražotas no atkritumiem, atliekvielām, celulozes materiāliem un celulozes šķiedrmateriāliem – atbilstīgi ņemot

vērā atšķirīgās ražošanas izmaksas, kas rodas, ražojot enerģiju no tradicionālajām biodegvielām, no vienas puses, un minētajām biodegvielām, kas sniedz papildu ieguvumus, no otras puses.

- (50) Attiecībā uz hidroelektroiekārtām jāpiezīmē, ka to ietekme uz vidi var būt divējāda. Tām noteikti ir potenciāls no siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju zema līmeņa viedokļa. Tādēļ tām var būt būtiska nozīme dažādu enerģijas veidu izmantošanā. No otras puses, šādām iekārtām var būt negatīva ietekme, piemēram, uz ūdens sistēmām un bioloģisko daudzveidību ⁽¹⁸⁾.

1.5.7. *Atbalsts koģenerācijai un atbalsts rajonētai siltumapgādei (DH)*

- (51) Šie atbalsta veidi pievēršas tirgus nepilnībām, kas saistītas ar negatīvu ārējo ietekmi, radot individuālus stimulus panākt atbilstību vides mērķiem energotaupības jomā. Elektroenerģijas un siltuma enerģijas kombinētā ražošana (turpmāk tekstā – “TEC”) ir visefektīvākais veids, kā vienlaikus ražot elektroenerģiju un siltumu. Kombinēti ražojot elektrību un siltumu, ir mazāki enerģijas zudumi ražošanas procesā. Kopienas stratēģijā, kas izklāstīta Komisijas 1997. gada koģenerācijas stratēģijā, izvirzīts vispārējs orientējošs mērķis līdz 2010. gadam divkārtot elektroenerģijas ražošanu, izmantojot koģenerāciju, tādējādi sasniegto 18 %. Kopš tā laika TEC nozīme ES enerģētikas stratēģijā ir uzsvēta, pieņemot Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāris Direktīvu 2004/8/EK direktīvu par tādas koģenerācijas veicināšanu, kas balstīta uz lietderīgā siltuma pieprasījumu iekšējā enerģijas tirgū, un ar kuru groza Direktīvu 92/42/EEK ⁽¹⁹⁾, un iekļaujot nodaļu par koģenerāciju Komisijas Energoefektivitātes rīcības plānā: potenciāla izmantošana ⁽²⁰⁾. Pēdējā dokumentā ir uzsvēta arī rekuperētā nelietderīgā siltuma potenciāls, piemēram, siltuma no rūpnīcām vai iekārtām lietderīga izmantošana rajonētai siltumapgādei (turpmāk tekstā – “DH”). Tāpat DH var būt augstāka energoefektivitāte nekā individuālai siltumapgādei un tā var ievērojami uzlabot gaisa kvalitāti pilsētās. Tādēļ, ja tiek pierādīts, ka DH rada mazāku piesārņojumu un ir energoefektīvāka no siltuma ražošanas un piegādes viedokļa, tomēr dārgāka nekā individuālā siltumapgāde, valsts atbalstu var piešķirt nolūkā radīt stimulus, lai sasniegtu vides mērķus. Tomēr, tāpat kā gadījumā ar atjaunojamo enerģiju, ārējo vides faktoru pieaugošā internalizācija pārējo tehnoloģiju izmaksu jomā varētu samazināt atbalsta nepieciešamību, panākot pakāpenisku šo izmaksu konvergenci ar TEC un DH izmaksām.

⁽¹⁵⁾ OV L 24, 29.1.2008., 8. lpp.

⁽¹⁶⁾ COM(2006) 845 galīgā redakcija.

⁽¹⁷⁾ COM(2008) 19 galīgā redakcija. Tiklīdz Eiropas Parlaments un Padome būs pieņēmuši šo direktīvu, Komisija piemēros ilgtspējas kritērijus to galīgajā redakcijā.

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 23. oktobra Direktīva 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.). Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Lēmumu Nr. 2455/2001/EK (OV L 331, 15.12.2001., 1. lpp.) Jo īpaši tā 4. panta 7. punkts, kurā nosaka kritērijus, kas atļauj jaunus ūdenstilpņu pārveidojumus.

⁽¹⁹⁾ OV L 52, 21.2.2004., 50. lpp.

⁽²⁰⁾ COM(2006) 545 galīgā redakcija.

1.5.8. Atbalsts atkritumu apsaimniekošanai

- (52) Šāda veida atbalsts ir paredzēts, lai radītu individuālus stimulus sasniegt ar atkritumu apsaimniekošanu saistītos mērķus vides jomā ⁽²¹⁾. Sestajā vides rīcības programmā atkritumu rašanās novēršana un to apsaimniekošana tika atzīta par vienu no četrām galvenajām prioritātēm. Tās galvenais mērķis ir nošķirt atkritumu rašanos no ekonomiskās darbības, lai ES izaugsme neklūtu par iemeslu arvien lielākam atkritumu daudzumam. Tādējādi valsts atbalstu var piešķirt gan atkritumu radītājam (saskaņā ar 3.1.1. iedaļu), gan uzņēmumiem, kas apsaimnieko vai otrreizēji pārstrādā citu uzņēmumu radītos atkritumus (saskaņā ar 3.1.9. iedaļu). Tomēr ir jānodrošina pozitīva ietekme uz vidi, nedrīkst apiet principu "piesārņotājs maksā", kā arī izjaukt normālu otrreizējo izejvielu tirgu darbību.

1.5.9. Atbalsts piesārņotu vietu attīrīšanai

- (53) Šāda veida atbalsts ir paredzēts, lai radītu individuālu stimulu līdzsvarot negatīvo ārējo ietekmi, ja nav iespējams noteikt piesārņotāju un likt tam segt videi radītā kaitējuma novēršanas izmaksas. Šādos gadījumos valsts atbalsts var būt pamatots, ja attīrīšanas izmaksas ir augstākas nekā vietas vērtības pieaugums, kas radies tās rezultātā.

1.5.10. Atbalsts uzņēmumu pārvietošanai

- (54) Šāda veida ieguldījumu atbalsts ir paredzēts, lai radītu individuālus stimulus samazināt negatīvo ārējo ietekmi, pārvietojot uzņēmumus, kuru darbība rada lielu piesārņojumu, uz vietām, kur šādam piesārņojumam būtu mazāk kaitīga ietekme, kas samazinātu ārējās izmaksas. Saskaņā ar piesardzības principu šajās pamatnostādņēs tiek ieviesta iespēja piešķirt atbalstu augsta riska uzņēmumu pārvietošanai saskaņā ar Padomes 1996. gada 9. decembra Direktīvu 96/82/EK par tādu smagu nelaimes gadījumu briesmu pārzināšanu, kuros iesaistītas bīstamas vielas ⁽²²⁾ (turpmāk – "Seveso II direktīva"). Notikušie nelaimes gadījumi pierāda, ka uzņēmuma, uz kuru attiecas Seveso II direktīva, atrašanās vietai ir būtiska nozīme gan nelaimes gadījumu novēršanā, gan to seku un ietekmes uz cilvēkiem un vidi mazināšanā. Tādēļ valsts atbalsts var būt pamatots, ja pārvietošana tiek veikta vides apsvērumu dēļ. Lai nepieļautu atbalsta piešķiršanu uzņēmuma pārvietošanai citu iemeslu dēļ, vajadzīgs kompetentas valsts iestādes administratīvs lēmums vai kompetentas tiesas lēmums vai vienošanās starp kompetento valsts iestādi un pārvietojamo uzņēmumu. Attaisnotajās izmaksās ir jāņem vērā jebkādas priekšrocības, ko uzņēmums varētu saņemt, pārvietošanas dēļ.

⁽²¹⁾ Atkritumu apsaimniekošana ietver otrreizēju izmantošanu, otrreizēju pārstrādi un pārstrādi.

⁽²²⁾ OV L 10, 14.1.1997., 13. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1882/2003 (OV L 284, 31.10.2003., 1. lpp.).

1.5.11. Atbalsts atļauju tirdzniecības shēmām

- (55) Atļauju tirdzniecības shēmām var sniegt dažādu veidu atbalstu, piemēram, ja dalībvalstis piešķir atļaujas un pabalstus zem to tirgus vērtības un tā ir piedāvājama dalībvalstīm. Šāda veida atbalstu var izmantot, lai pievērstos negatīvai ārējai ietekmei, ļaujot ieviest tirgus instrumentus, kas paredzēti vides mērķu sasniegšanai. Ja kopējais atļauju skaits, ko piešķir dalībvalstis, ir mazāks nekā kopējās paredzamās uzņēmumu vajadzības, kopējā ietekme uz vides aizsardzības līmeni būs pozitīva. Atsevišķi katra uzņēmuma līmenī, ja piešķirtās atļaujas neaptver visu uzņēmuma paredzamo vajadzību kopumu, uzņēmumam vai nu jāsamazina piesārņojums, tādējādi dodot ieguldījumu vides aizsardzības līmeņa uzlabošanā, vai jāpērk papildu atļaujas tirgū, tādējādi maksājot kompensāciju par radīto piesārņojumu. Lai ierobežotu konkurences kropļošanu, nav pieļaujama atļauju pārmērīga piešķiršana un jāpieņem noteikumi, kas novērstu nepamatotus šķēršļus iekļūšanai tirgū.

- (56) Kritēriji, kas noteikti 55. punktā, kalpo par pamatu Komisijas novērtējumam situācijām, kuras rodas tirdzniecības perioda laikā, kas beidzas 2012. gada 31. decembrī. Situācijas, kas radīsies tirdzniecības periodā pēc minētā datuma, Komisija novērtēs pasākumu atbilstīgi tam, vai tie ir vajadzīgi un samērīgi. Visbeidzot tas sniegs informāciju šo pamatnostādņu pārskatīšanai, jo īpaši ņemot vērā jauno direktīvu par ES CO₂ emisiju tirdzniecības sistēmu tirdzniecības periodam pēc 2012. gada 31. decembra.

1.5.12. Atbalsts samazināta dabas resursu nodokļa vai atbrīvojuma no tā veidā

- (57) Dabas resursu nodokļa samazinājums vai atbrīvojums no tā, ja to piešķir noteiktu nozaru vai kategoriju uzņēmumiem, var radīt iespēju noteikt lielākus nodokļus citiem uzņēmumiem, tādējādi panākot vispārēju uzlabojumu izmaksu internalizācijā, un turpmāk veicināt uzlabojumus vides aizsardzībā. Attiecīgi šāda veida atbalsts var būt vajadzīgs, lai netieši pievērstos negatīvai ārējai ietekmei, veicinot salīdzinoši lielāku valsts dabas resursu nodokļu ieviešanu vai saglabāšanu. Lai atbalsts būtu saderīgs, ir jāparāda, ka nodokļa samazinājums vai atbrīvojums no tā ir vajadzīgs visām ieteikto saņēmēju kategorijām un ka tas pēc apmēra ir samērīgs. Tiek pieņemts, ka tas varētu būt gadījums, kad saņēmēji maksā vismaz Kopienas minimālā nodokļa līmeni, kas noteikts piemērojamajā direktīvā, ja tas vispār ir noteikts. Pretējā gadījumā atbalsta vajadzība būs atkarīga no tā, kādā mērā valsts nodoklis ietekmē ražošanas izmaksas, kā arī no iespējas novirzīt nodokli uz patērētājiem un samazināt peļņas normas. Samērīgums būs atkarīgs no tā, kādā mērā saņēmēji turpmāk varēs samazināt savu patēriņu vai emisijas, maksāt daļu no valsts nodokļa vai ievērot nolīgumus vides aizsardzības jomā piesārņojuma samazināšanai ⁽²³⁾.

⁽²³⁾ Komisija var atkārtoti novērtēt savu pieeju šim atbalsta veidam tad, kad pārskatīs Direktīvu 2003/96/EK.

2. DARBĪBAS JOMA UN DEFINĪCIJAS

2.1. Pamatnostādņu darbības joma

- (58) Šīs pamatnostādnes attiecas uz valsts atbalstu vides aizsardzībai. Tās piemēros saskaņā ar citām ar valsts atbalstu saistītām Kopienas politikas jomām, citiem noteikumiem Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā un Līgumā par Eiropas Savienību, kā arī tiesību aktos, kas pieņemti, pamatojoties uz šiem līgumiem.
- (59) Šīs pamatnostādnes attiecas uz atbalstu ⁽²⁴⁾, kas paredzēts, lai atbalstītu vides aizsardzību visās nozarēs, uz kurām attiecas EK līgums. Tās skar arī nozares, uz kurām attiecas īpaši Kopienas noteikumi par valsts atbalstu (metālapstrāde, kuģu būve, automobiļu rūpniecība, sintētisko šķiedru ražošana, transports, ogļrūpniecība, lauksaimniecība un zivsaimniecība), ja vien šajos īpašajos noteikumos nav noteikts citādi.
- (60) Šīs pamatnostādnes neattiecas uz videi nekaitīgāku izstrādājumu, mašīnu vai transportlīdzekļu projektēšanu un ražošanu, kuras darbinātu ar mazākiem dabas resursiem, kā arī pasākumiem rūpnīcās vai citās ražotnēs nolūkā uzlabot drošību vai higiēnu.
- (61) Lauksaimniecības un zivsaimniecības jomā šīs pamatnostādnes attiecas uz atbalstu vides aizsardzībai, ko piešķir uzņēmumiem, kas nodarbojas ar produktu pārstrādi un tirdzniecību. Uzņēmumiem, kas nodarbojas ar zivsaimniecības produktu pārstrādi un tirdzniecību, ja atbalsts attiecas uz attaisnojamām izmaksām saskaņā ar Padomes 2006. gada 27. jūlija Regulu (EK) Nr. 1198/2006 par Eiropas Zivsaimniecības fondu ⁽²⁵⁾, lielākā pieļaujamā atbalsta likme ir lielāka nekā šajās pamatnostādnēs noteiktā atbalsta likme un minētajā regulā noteiktā atbalsta likme. Lauksaimniecības primārās ražošanas jomā šīs pamatnostādnes piemēro tikai pasākumiem, kurus neregulē Kopienas pamatnostādnes attiecībā uz valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē 2007.–2013. gadam ⁽²⁶⁾, un zivsaimniecības un akvakultūras primārās ražošanas jomā šīs pamatnostādnes piemēro tikai gadījumos, ja nav īpašu noteikumu attiecībā uz atbalstu videi.
- (62) Šīs pamatnostādnes neattiecas uz finansējumu vides aizsardzības pasākumiem saistībā ar gaisa transporta, autotransporta, dzelzceļa, iekšzemes ūdensceļu un jūras transporta infrastruktūru, ieskaitot ikvienu vispārējās intereses projektu, kā tas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 23. jūlija Lēmumā Nr. 1692/96/EK par Kopienas pamatnostādnēm Eiropas transporta tīkla attīstībai ⁽²⁷⁾.
- (63) Uz valsts atbalstu pētniecībai, attīstībai un inovācijai vides jomā attiecas noteikumi, kas izklāstīti Kopienas nostādnēs par valsts atbalstu pētniecībai, attīstībai un inovācijai ⁽²⁸⁾. Tomēr šīs pamatnostādnes attiecas uz ekojauninājumu tirgus izplatības posmu (ekojauninājumu aktīvu iegāde).
- (64) Atbalstam mācībām vides jomā raksturīgās iezīmes nav pamats, lai izstrādātu atsevišķus noteikumus, kas attiecas uz mācībām kopumā, un tādēļ Komisija šādu atbalstu pārbaudīs saskaņā ar Komisijas 2001. gada 12. janvāra Regulu (EK) Nr. 68/2001 par EK līguma 87. un 88. panta piemērošanu mācību atbalstam ⁽²⁹⁾.
- (65) Konsultāciju pakalpojumiem ir svarīga nozīme, lai palīdzētu maziem un vidējiem uzņēmumiem progresēt vides aizsardzības jomā. Jo īpaši tos var izmantot, lai veiktu ekoloģiskās revīzijas vai novērtētu, kādu ekonomisko labumu uzņēmumam var dot videi draudzīgs ieguldījums, un tādējādi mudinātu šos uzņēmumus veikt ieguldījumus vides aizsardzībai. Atbalstu mazo un vidējo uzņēmumu padomdevēju/konsultatīvajiem pakalpojumiem vides jomā var piešķirt saskaņā ar noteikumiem Komisijas 2001. gada 12. janvāra Regulā (EK) Nr. 70/2001 par EK līguma 87. un 88. panta piemērošanu, sniedzot valsts atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem ⁽³⁰⁾.
- (66) Šīs pamatnostādnes neattiecas uz balasta izmaksām, kā tās definētas Komisijas paziņojumā par valsts atbalsta saistību ar balasta izmaksām pārbaudes metodoloģiju ⁽³¹⁾.
- (67) Turklāt tādā mērā, kādā nav piemērojami noteikumi par enerģijas taupīšanu, kas paredzēti 3.1.5. iedaļā, šīs pamatnostādnes nepiemēro valsts atbalstam ieguldījumiem infrastruktūrā, kas saistīti ar rajonētu siltumapgādi, ko novērtēs saskaņā ar EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu.
- (68) Dažās dalībvalstīs uzņēmumi var maksāt dabas resursu nodokli un vienlaikus piedalīties atļauju tirdzniecības shēmās. Komisijai vēl nav ieguvusi pietiekamu pieredzi, lai novērtētu dabas resursu nodokļa samazinājuma saderību šādās situācijās. Tādējādi Komisija vēl nevar sniegt par to vispārējus ieteikumus. Tā vietā šādus gadījumus, ciktāl tie uzskatāmi par valsts atbalstu EK līguma 87. panta 1. punkta izpratnē, novērtēs, pamatojoties uz EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

⁽²⁴⁾ Šīs pamatnostādnes neanalizē valsts atbalsta jēdzienu, kas izriet no EK līguma 87. panta 1. punkta un no Eiropas Kopienas Tiesas judikatūras.

⁽²⁵⁾ OV L 223, 15.8.2006., 1. lpp.

⁽²⁶⁾ OV C 319, 27.12.2006., 1. lpp.

⁽²⁷⁾ OV L 228, 9.9.1996., 1. lpp. Lēmumā jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1791/2006 (OV L 363, 20.12.2006., 1. lpp.).

⁽²⁸⁾ OV C 323, 30.12.2006., 1. lpp.

⁽²⁹⁾ OV L 10, 13.1.2001., 20. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1976/2006 (OV L 368, 23.12.2006., 85. lpp.). Pēc tam, kad tiks pieņemta jaunā grupu atbrīvojuma regula attiecībā uz atbalstu mācībām, piemēros jauno regulu.

⁽³⁰⁾ OV L 10, 13.1.2001., 33. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1976/2006. Pēc tam, kad tiks pieņemta jaunā grupu atbrīvojuma regula attiecībā uz atbalstu MVU, piemēros jauno regulu.

⁽³¹⁾ Komisija pieņēmusi 2001. gada 26. jūlijā un paziņojusi dalībvalstīm ar 2001. gada 6. augusta vēstuli SG(2001) D/290869.

(69) Visbeidzot, dažus no dalībvalstu paredzētiem līdzekļiem, lai atbalstītu spēkstacijas, kurās izmanto fosilo kurināmo, vai citas rūpnieciskas iekārtas, kas aprīkotas ar ierīcēm CO₂ piesaistei, transportam un glabāšanai, vai atsevišķus elementus šajā CO₂ piesaistes, transporta un uzglabāšanas ķēdē varētu uzskatīt par valsts atbalstu, taču pieredzes trūkuma dēļ ir pārāk agri noteikt pamatnostādnes attiecībā uz šāda atbalsta atļauju. Ņemot vērā stratēģisko nozīmi, ko Kopiena piešķir šai tehnoloģijai, attiecībā uz energodrošību, siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas samazināšanu un tās pieņemta ilgtermiņa mērķa sasniegšanai - lai klimata pārmaiņu ietekmē temperatūra nepaaugstinātos par vairāk kā 2 °C salīdzinājumā ar līmeni pirms industrializācijas, un ņemot vērā Komisijas paziņotajam atbalstam līdz 2015. gadam uzbūvēt rūpnieciska mēroga paraugražotnes, ja projekti ir videi nekaitīgi un dod ieguldījumu vides aizsardzībā, Komisijai būtu kopumā labvēlīga nostāja pret valsts atbalstu šādiem projektiem ⁽³²⁾. Projektus varētu izvērtēt saskaņā ar EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, vai arī atzīt par atbalstāmiem kā svarīgus projektus Eiropas vispārējās interesēs atbilstoši Līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktā un šo pamatnostādņu 147. punktā ietvertajiem nosacījumiem.

2.2. Definīcijas

(70) Šīm pamatnostādņēm izmanto šādas definīcijas.

- 1) *vides aizsardzība* ir jebkura darbība, kuras mērķis ir labot vai novērst saņēmēja darbības radītu kaitējumu fiziskajai videi vai dabas resursiem vai veicināt šo resursu efektīvu izmantošanu, mazināt šāda kaitējuma risku vai efektīvāk izmantot dabas resursus, tostarp izmantojot energotaupības pasākumus un atjaunojamās enerģijas avotus ⁽³³⁾;
- 2) *energotaupības pasākumi* ir darbības, kas ļauj uzņēmumiem samazināt izmantojamās enerģijas daudzumu jo īpaši to ražošanas ciklā;
- 3) *Kopienas standarts* ir
 - i) obligāts Kopienas standarts, kas nosaka līmeni, kāds vides aizsardzībā jāsasniedz atsevišķiem uzņēmumiem ⁽³⁴⁾, vai
 - ii) Direktīvā 2008/1/EK noteiktais pienākums izmantot labākās pieejamās metodes, kā tas noteikts jaunākajā informācijā, ko Komisija ir publicējusi saskaņā ar direktīvas 17. panta 2. punktu;

⁽³²⁾ Skatīt Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par oglekļa dioksīda ģeoloģisko apglabāšanu, COM(2008) 18 galīgā redakcija.

⁽³³⁾ Skatīt jo īpaši sesto vides rīcības programmu.

⁽³⁴⁾ Attiecīgi standartus vai mērķus, kas noteikti Kopienas līmenī un ir saistoši dalībvalstīm, bet ne atsevišķiem uzņēmumiem, neuzskata par "Kopienas standartiem".

4) *ekojauninājumi* ir visi inovatīvo pasākumu veidi, kuru rezultāts vai mērķis ir ievērojami uzlabota vides aizsardzība. Ekojauninājumi ietver jaunus ražošanas procesus, jaunus izstrādājumus vai pakalpojumus, un jaunas pārvaldības vai uzņēmējdarbības metodes, kuru izmantošana vai ieviešana varētu novērst vai ievērojami mazināt vides riskus, piesārņojumu un citu negatīvo resursu izmantošanas ietekmi visā ar tiem saistīto darbību dzīves cikla laikā.

Par ekojauninājumiem neuzskata:

- i) nelielas izmaiņas vai nelielus uzlabojumus;
 - ii) tādu ražošanas vai pakalpojumu jaudas pieaugumu, kas panākts, pievienojot ražošanas vai loģistikas sistēmas, kas ir ļoti līdzīgas tām, kas jau tiek lietotas;
 - iii) izmaiņas uzņēmējdarbībā, darba vietu organizēšanā vai ārējās attiecībās, kas balstās uz organizatoriskajām metodēm, ko uzņēmumā jau lieto;
 - iv) izmaiņas pārvaldības stratēģijā;
 - v) saplūšanas un pārņemšanas;
 - vi) kāda procesa lietošanas pārtraukšanu;
 - vii) vienkāršu kapitāla aizstāšanu vai paplašināšanu;
 - viii) izmaiņas, kas rodas tikai no izmaiņām resursu cēnās, muitas maksājumos, parastās sezonālās un citas cikliskas izmaiņas;
 - ix) jaunu vai būtiski uzlabotu produktu tirdzniecību;
- 5) *atjaunojamie enerģijas avoti* ir šādi atjaunojami nefosili enerģijas avoti: vēja, saules, ģeotermālā, viļņu, plūdmaiņu enerģija, hidroenerģijas iekārtas, biomasas enerģija, atkritumu poligonu un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu gāzes un biogāzes;
 - 6) *biomasa* ir bioloģiski noārdāmā frakcija lauksaimniecības, mežsaimniecības un ar to saistīto nozaru produktos, atkritumos un atliekās (tostarp augu un dzīvnieku izcelsmes vielas), kā arī bioloģiski noārdāmā frakcija rūpniecības un sadzīves atkritumos;
 - 7) *biodegviela* ir transportā izmantojamā šķidrā vai gāzveida degviela, ko iegūst no biomasas;
 - 8) *ilgtspējīga biodegviela* ir biodegviela, kas atbilst ilgtspējas kritērijiem, kas noteikti 15. pantā priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par enerģijas no atjaunojamiem avotiem izmantošanas veicināšanu ⁽³⁵⁾;

⁽³⁵⁾ COM(2008) 19 galīgā redakcija. Tiklīdz Eiropas Parlaments un Padome būs pieņēmuši šo direktīvu, Komisija galīgajā redakcijā piemēros ilgtspējas kritērijus.

- 9) *enerģija no atjaunojamiem enerģijas avotiem* ir enerģija, kas ražota rūpnīcās, kurās izmanto tikai atjaunojamus enerģijas avotus, kā arī to daļu enerģijas siltumietilpības izteiksmē, kas ražota no atjaunojamiem enerģijas avotiem kombinētās rūpnīcās, kurās izmanto arī parastos enerģijas avotus. Tā ietver atjaunojamo elektrību, ar ko piepilda enerģijas nesējus, bet neietver elektrību, kas rodas enerģijas nesēju pielietojuma rezultātā;
- 10) *koģenerācija* ir siltumenerģijas un elektroenerģijas un/vai mehāniskās enerģijas vienlaicīga ražošana vienā procesā;
- 11) *augstas efektivitātes koģenerācija* ir koģenerācija, kas atbilst Direktīvas 2004/8/EK, III pielikumā noteiktajiem kritērijiem, kā arī saskaņotajām efektivitātes atskaites vērtībām, kas noteiktas Komisijas 2006. gada 21. decembra Lēmumā 2007/74/EK par saskaņotu efektivitātes atskaites vērtību noteikšanu atsevišķai elektroenerģijas un siltuma ražošanai, piemērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/8/EK ⁽³⁶⁾;
- 12) *rajonētā siltumapgāde* ir siltuma piegāde tvaika vai karsta ūdens veidā no centrāla ražošanas avota, izmantojot pārvades vai sadales sistēmu, veicot piegādi vienlaikus daudzām ēkām apsildes vajadzībām;
- 13) *energoefektīva rajonētā siltumapgāde* ir rajonētā siltumapgāde, kuras ražojošā daļa atbilst augstas efektivitātes koģenerācijas kritērijiem vai, ja apkures katls paredzēts tikai siltuma ražošanai, atbilst tām siltuma atsevišķas ražošanas atskaites vērtībām, kas noteiktas Lēmumā 2007/74/EK;
- 14) *dabas resursu nodoklis* ir nodoklis, kura apliekamajai bāzei piemīt izteikti negatīva ietekme uz vidi vai kura mērķis ir noteiktu darbību, preču vai pakalpojumu aplikšana ar nodokli tā, lai vides aizsardzības izmaksas varētu iekļaut to cenā, un/vai tādā veidā, lai ražotājus un patērētājus rosinātu uz rīcību, kas labvēlīgāk ietekmē vidi;
- 15) *Kopienas minimālais nodokļu līmenis* ir Kopienas tiesību aktos noteiktais minimālais nodokļu līmenis. Energo produktiem un elektroenerģijai Kopienas minimālo nodokļu līmenis ir Padomes 2003. gada 27. oktobra Direktīvas Nr. 2003/96/EK, kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai ⁽³⁷⁾, I pielikumā noteiktais minimālo nodokļu līmenis;
- 16) *mazie un vidējie uzņēmumi* (turpmāk tekstā – MVU), *mazie uzņēmumi* un *vidējie uzņēmumi* (vai *uzņēmumi*) ir šādi uzņēmumi tādā nozīmē, kā šis jēdziens lietots Regulā (EK) Nr. 70/2001, vai jebkurā regulā, ar kuru aizstāj minēto regulu;
- 17) *lielie uzņēmumi* ir uzņēmumi, kas neatbilst mazo un vidējo uzņēmumu definīcijai;
- 18) *atbalsts* ir visi pasākumi, kas atbilst kritērijiem, kuri noteikti EK līguma 87. panta 1. punktā;
- 19) *atbalsta intensitāte* ir atbalsta summa, kas izteikta procentos no attaisnotajām izmaksām. Visi izmantojamie lielumi ir pirms jebkādu nodokļu vai citu maksu atskaitīšanas. Ja atbalstu piešķir citādā veidā nekā dotācija, tā apjomu izsaka kā atbalsta dotācijas ekvivalentu. Pa daļām maksājama atbalsta faktisko vērtību aprēķina piešķiršanas brīdī. Procentu likme, ko izmanto diskontēšanai un lai aprēķinātu atbalsta apjomu aizdevumam ar atvieglotiem nosacījumiem, ir atsaucies likme, kas ir spēkā piešķiršanas brīdī. Atbalsta intensitāti aprēķina vienam saņēmējam;
- 20) *saimnieciskie ieguvumi* attaisnato izmaksu aprēķina nolūkos ir jo īpaši izmaksu ietaupījumi vai papildu palīgprodukcija, kas tieši saistīta ar papildu ieguldījumiem vides aizsardzībai, un attiecīgos gadījumos ieguvumi, kas rodas citu atbalsta pasākumu rezultātā, neatkarīgi no tā, vai tas ir vai nav valsts atbalsts. Darbības atbalsts, kas piešķirts to pašu attaisnato izmaksu segšanai, regulētiem tarifiem vai citiem atbalsta pasākumiem. Turpretim ieņēmumus, ko uzņēmums iegūst, pārdodot tirgojamās atļaujas saskaņā ar Eiropas tirgojamo atļauju sistēmu, netiks uzskatīti par saimnieciskiem ieguvumiem;
- 21) *darbības izmaksas* attaisnato izmaksu aprēķina nolūkos ir jo īpaši papildu ražošanas izmaksas, ko rada papildu ieguldījums vides aizsardzībai;
- 22) *materiālie aktīvi* attaisnato izmaksu aprēķina nolūkos ir ieguldījumi zemesgabalos, kas noteikti nepieciešami, lai atbilstu vides mērķiem, ieguldījumi ēkās, iekārtās un aprīkojumā, kuru mērķis ir samazināt vai likvidēt piesārņojumu un traucējumus, un ieguldījumi ražošanas metožu pielāgošanā, lai aizsargātu vidi;
- 23) *nemateriālie aktīvi* attaisnato izmaksu aprēķina nolūkos ir izdevumi tehnoloģiju nodošanā, iegādājoties ekspluatācijas licences vai patentētu un nepatentētu zinātību, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

⁽³⁶⁾ OV L 32, 6.2.2007., 183. lpp.

⁽³⁷⁾ OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2004/75/EK (OV L 157, 30.4.2004., 100. lpp.).

i) attiecīgais nemateriālais aktīvs uzskatāms par amortizējamu aktīvu,

ii) tam jābūt nopirkta pēc tirgus noteikumiem no tāda uzņēmuma, kurā pircējam nav tiesas vai netiesas kontroles,

iii) tam jābūt iekļautam uzņēmuma aktīvos un vismaz piecus gadus jāaglabā un jālieto uzņēmumā, kas saņem atbalstu. Šis nosacījums nav spēkā, ja šie nemateriālie aktīvi ir tehniski novecojuši. Ja šo piecu gadu laikā tos pārdod, tad pārdošanā iegūtā peļņa ir jāatskaita no pieļaujamajām izmaksām un attiecīgā gadījumā ir jāatmaksā visa atbalsta summa vai tā daļa;

24) *izmaksu internalizācija* ir princips, saskaņā ar kuru visas ar vides aizsardzību saistītās izmaksas jāiekļauj piesārņojošā uzņēmuma ražošanas izmaksās;

25) princips "*piesārņotājs maksā*" nozīmē, ka pasākumu piesārņojuma likvidēšanai izmaksas ir jāsedz tam piesārņotājam, kurš izraisījis šo piesārņojumu, izņemot gadījumu, ja par piesārņojumu atbildīgo personu nav iespējams noteikt vai arī to nevar saukt pie atbildības saskaņā ar Kopienas vai valsts tiesību aktiem, vai no tās nevar piedzīt attīrīšanas izmaksas. Piesārņojums šeit nozīmē piesārņotāja nodarīto kaitējumu, tiešā vai netiešā veidā kaitējot videi, vai arī radot apstākļus, kas noved pie šāda kaitējuma nodarīšanas ⁽³⁸⁾ fiziskajai videi vai dabas resursiem;

26) *piesārņotājs* ir kāds, kurš tiešā vai netiešā veidā nodara kaitējumu videi vai kurš rada apstākļus, kas izraisa šādu kaitējumu ⁽³⁹⁾;

27) *piesārņota vieta* nozīmē vietu, kurā ir cilvēka radīta bīstamu vielu apstiprināta klātbūtne tādā apmērā, kas nopietni apdraud cilvēku veselību vai vidi, ņemot vērā zemesgabala pašreizējo un nākotnē apstiprināto izmantojumu.

3. ATBALSTA SADERĪBA ATBILSTOŠI EK LĪGUMA 87. PANTA 3. PUNKTAM

3.1. Atbalsta saderība atbilstoši EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktam

(71) Valsts atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ja, pamatojoties uz līdzsvara testu, tā rezultātā tiek paplašināti vides aizsardzības pasākumi, neradot tādu nelabvēlīgu iespaidu uz

tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm. Tādējādi uz atbalsta shēmu ilgumu jāattiecinā pamatoti termiņi, neskarot dalībvalstu iespējas atkārtoti paziņot par pasākumu pēc tam, kad Komisijas noteiktais termiņš ir beidzies. Dalībvalstis var atbalstīt paziņojumus par atbalsta pasākumiem, pievienojot precīzu novērtējumu par līdzīgiem agrākiem atbalsta pasākumiem, kas parāda atbalsta stimulējošo iedarbību.

(72) Pasākumus, kas aprakstīti 73. līdz 146. punktā var atzīt par saderīgiem atbilstoši EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktam.

3.1.1. *Atbalsts uzņēmumiem, kas nosaka augstākus standartus nekā Kopienas standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja nav noteikti Kopienas standarti*

(73) Ieguldījumu atbalstu, kas dod uzņēmumiem iespēju uzlabot Kopienas standartus vai paaugstināt vides aizsardzības līmeni, ja Kopienas standarti nav noteikti, uzskata par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ja tiek izpildīti nosacījumi, kas minēti 74. līdz 84. punktā un 3.2. iedaļā.

(74) Atbalstītajiem ieguldījumiem jāatbilst vienam no šādiem diviem nosacījumiem:

a) ieguldījumi ļauj saņēmējam palielināt vides aizsardzības līmeni viņa darbībā, nosakot augstākus standartus nekā piemērojamie Kopienas standarti, neatkarīgi no tā, vai pastāv obligāti valsts standarti, kas ir augstāki nekā Kopienas standarti, vai

b) ieguldījumi ļauj saņēmējam palielināt vides aizsardzības līmeni viņa darbībā, ja nav noteikti Kopienas standarti.

(75) Atbalstu nevar piešķirt, ja ar attiecīgajiem uzlabojumiem tiktu panākta uzņēmumu atbilstība Kopienas standartiem, kas ir pieņemti, bet vēl nav stājušies spēkā ⁽⁴⁰⁾.

Atbalsta intensitāte

(76) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 50 % no attaisnotajām ieguldījumu izmaksām, kas noteiktas no 80. punkta līdz 84. punktam.

⁽³⁸⁾ Padomes 1975. gada 3. marta ieteikums attiecībā uz izmaksu sadalījumu un publisko institūciju rīcību vides jautājumos (OV L 194, 25.7.1975., 1. lpp.).

⁽³⁹⁾ 1975. gada 3. marta ieteikums attiecībā uz izmaksu sadalījumu un publisko institūciju rīcību vides jautājumos.

⁽⁴⁰⁾ Tomēr atbalsts, lai uzsāktu savlaicīgu pielāgošanos turpmākajiem Kopienas standartiem un jaunu transportlīdzekļu iegādei, ir iespējams, ievērojot nosacījumus, kas noteikti 3.1.3. un 3.1.2. iedaļā.

(77) Ja ieguldījumu atbalsts ir piešķirts patiesā un konkurētspējīgā solišanas procesā, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, efektīvi nodrošinot to, ka atbalsts ir ierobežots līdz nepieciešamajam minimumam, lai tas nāktu par labu videi, atbalsta intensitāte var būt līdz 100 % no attaisnotajām ieguldījumu izmaksām, kas noteiktas no 80. punkta līdz 84. punktam. Šādam solišanas procesam jābūt nediskriminējošam un jānodrošina, ka tajā piedalās pietiekams uzņēmumu skaits. Turklāt budžetam, kas saistīts ar solišanas procesu, jābūt saistošam ierobežojumam tādā nozīmē, ka ne visi dalībnieki var saņemt atbalstu. Visbeidzot, atbalsts ir jāpiešķir, pamatojoties uz solītāja iesniegto sākotnējo piedāvājumu, tādējādi nepieļaujot turpmākas pārrunas.

(78) Ja ieguldījumi attiecas uz ekojauninājumu aktīvu iegādi vai ekojauninājumu projekta uzsākšanu, atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentu punktiem, ja tiek izpildīti šādi nosacījumi:

- a) ekojauninājumu aktīviem vai projektam jābūt jauniem vai būtiski uzlabotiem salīdzinājumā ar nozares situāciju Kopienā; to novatorisko raksturu dalībvalstis var pierādīt, piemēram, precīzi aprakstot jauninājumu un tirgus apstākļus, kādos to ievietos un izplatīs tirgū, salīdzinot to ar esošo situāciju attiecībā uz procesiem vai organizatoriskajiem paņēmieniem, ko parasti izmanto pārējie uzņēmumi šajā nozarē;
- b) gaidāmajam labumam videi ir jābūt ievērojami lielākam nekā uzlabojumi, kādus radītu situācijas attīstība kopumā līdzīgu pasākumu rezultātā ⁽⁴¹⁾;
- c) šo aktīvu vai projektu inovatīvā būtība nepārprotami ietver risku tehnoloģiju, tirgus un finanšu ziņā, kas ir lielāks nekā risks, kas parasti tiek saistīts ar līdzīgiem aktīviem vai projektiem, kas neietver jauninājumus. Šo risku dalībvalsts var pierādīt, piemēram, ar šādiem datiem: izmaksas attiecībā pret uzņēmuma apgrozījumu, izstrādei vajadzīgais laiks, no ekojauninājuma sagaidāmie ieguvumi salīdzinājumā ar projekta izmaksām, neizdošanās varbūtība.

(79) Ja MVU jāpiešķir ieguldījumu atbalsts uzņēmumiem, kas nosaka augstākus standartus nekā Kopienas standarti, vai kas paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja šādu Kopienas

standartu nav, atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentu punktiem vidējiem uzņēmumiem un par 20 procentu punktiem mazajiem uzņēmumiem, kā norādīts tabulā.

	Atbalsta intensitāte uzņēmumiem, kas piemēro augstākus standartus nekā Kopienas standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja nav noteikti Kopienas standarti, izņemot ekojauninājumus	Atbalsta intensitāte uzņēmumiem, kas piemēro augstākus standartus nekā Kopienas standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja nav noteikti Kopienas standarti ekojauninājumu jomā
Mazie uzņēmumi	70 %	80 %
Vidējie uzņēmumi	60 %	70 %
Lielie uzņēmumi	50 %	60 %

Attaisnoto izmaksu aprēķins – metodoloģija

(80) Attaisnotās izmaksas var būt tikai papildu ieguldījumu izmaksas, kas ir nepieciešamas, lai panāktu augstāku vides aizsardzības līmeni par Kopienas standartos noteikto un tiks aprēķinātas divos posmos. Pirmkārt, ieguldījumu izmaksas, kas tieši ir saistītas ar vides aizsardzību, attiecīgā gadījumā tiks noteiktas pēc hipotētiskās situācijas. Otrkārt, atņemot saimnieciskos ieguvumus un pieskaitot darbības izmaksas.

(81) Jānosaka ieguldījumu daļa, kas ir tieši saistīta ar vides aizsardzību.

- a) ja kopējās ieguldījumu izmaksās var viegli noteikt ar ieguldījumiem vides aizsardzībā saistītās izmaksas, šīs tieši ar vides aizsardzību saistītās izmaksas veido attaisnotās izmaksas ⁽⁴²⁾;
- b) visos pārējos gadījumos papildu ieguldījumu izmaksas ir jānosaka, salīdzinot ieguldījumu ar hipotētisko situāciju, ja valsts atbalsta nav. Pareiza hipotētiska situācija ir tehniski salīdzināma ieguldījuma izmaksas, kurš nodrošina zemāku vides aizsardzības līmeni (kas atbilst obligātajiem Kopienas standartiem, ja tādi ir) un kuru īstenotu bez atbalsta ("atsauces ieguldījums"). Tehniski salīdzināms ieguldījums ir ieguldījums ar tādu pašu ražošanas jaudu un visām citām tehniskajām īpašībām (izņemot tās, kas ir tieši saistītas ar papildu ieguldījumiem vides aizsardzībā). Turklāt šādam atsauces ieguldījumam no uzņēmējdarbības viedokļa jābūt drošai alternatīvai novērtējamajam ieguldījumam.

⁽⁴¹⁾ Novērtējot iepriekš minēto 78. punkta b) apakšpunktu, ja, salīdzinot ekojauninājumu pasākumus ar standarta pasākumiem, kas neietver jauninājumus, var izmantot kvantitatīvus rādītājus, "ievērojami lielāks" nozīmē to, ka minimālajam uzlabojumam, kādu sagaida no ekojauninājumu pasākumiem attiecībā uz vides apdraudējuma vai piesārņojuma samazināšanu vai lielāku energoresursu efektivitāti, jābūt vismaz divreiz lielākam nekā minimālajam uzlabojumam, ko sagaida no kopējās atbilstošu pasākumu attīstības, kas neietver jauninājumus.

⁽⁴²⁾ Tas, piemēram, varētu būt gadījums, kad esošs ražošanas process tiek modernizēts un skaidri ir nosakāmas konkrētās daļas, kuras uzlabo ekoloģiskās īpašības.

(82) Jānosaka saimnieciskie ieguvumi/darbības izmaksas: attaisnotās izmaksas, ja vien šajā nodaļā nav noteikts savādāk, jāaprēķina, atskaitot jebkādu saimnieciskos ieguvumus un darbības izmaksas, kas saistītas ar papildu ieguldījumiem vides aizsardzībai un kas radušās attiecīgo ieguldījumu dzīves cikla pirmajos piecos gados. Tas nozīmē, ka no papildu ieguldījumu izmaksām atņem šādus saimnieciskos ieguvumus un tām pieskaita šādas darbības izmaksas.

(83) Attaisnotos ieguldījumus var veidot ieguldījumi materiālos aktīvos un/vai nemateriālos aktīvos.

(84) Gadījumos, kad ieguldījumi nolūkā panākt augstāku vides aizsardzības līmeni nekā noteikt Kopienas standartos, jāizvēlas šāda hipotētiskā situācija:

a) **ja uzņēmums pielāgojas valsts standartiem, kas pieņemti, nepastāvot Kopienas standartiem**, tad attaisnotās izmaksas sastāv no papildu ieguldījumu izmaksām, kas vajadzīgas, lai sasniegtu tādu vides aizsardzības līmeni, kādu prasa šie valsts standarti;

b) **ja uzņēmums pielāgojas valsts standartiem, kas ir augstāki, nekā attiecīgie Kopienas standarti, vai labprātīgi nosaka augstākas prasības nekā Kopienas standarti**, tad attaisnotās izmaksas sastāv no papildu ieguldījumu izmaksām, kas vajadzīgas, lai sasniegtu tādu vides aizsardzības līmeni, kas ir augstāks par līmeni, ko prasa Kopienas standarti. Tādu ieguldījumu izmaksas, kas vajadzīgas, lai sasniegtu aizsardzības līmeni, ko pieprasa Kopienas standarti, nav attaisnotās izmaksas;

c) **ja standarti nepastāv**, tad attaisnotās izmaksas sastāv no ieguldījumu izmaksām, kas vajadzīgas, lai sasniegtu augstāku vides aizsardzības līmeni nekā tas, ko attiecīgais uzņēmums vai uzņēmumi sasniegtu, nepastāvot nekādam atbalstam vides jomā.

3.1.2. *Atbalsts jaunu transportlīdzekļu iegādei, kas nosaka augstākus standartus nekā Kopienas standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja nav noteikti Kopienas standarti*

(85) Vispārējie noteikumi, kas minēti no 73. līdz 84. punktam, ir piemērojami atbalstam uzņēmumiem transporta nozarē, kas nosaka augstākus standartus nekā Kopienas standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja nav noteikti Kopienas standarti. Atkāpjoties no 75. punkta, atbalsts jaunu transportlīdzekļu iegādei autotransporta, dzelzceļa, iekšzemes ūdensceļu un jūras transporta nozarē, kas atbilst pieņemtajiem Kopienas standartiem, ir pieļaujams, ja iegāde ir notikusi pirms šo standartu stāšanās spēkā un ja jaunie

Kopienas standarti, kad tie būs obligāti, attiecībā uz jau iegādātajiem transportlīdzekļiem netiks piemēroti ar atpakaļejošu spēku.

(86) Attiecībā uz modificēšanas darbībām ar vides aizsardzības mērķi transporta jomā ir attaisnotās izmaksas ir kopējās papildu iesaistītās izmaksas saskaņā ar metodoloģiju, pēc kuras aprēķina attaisnotās izmaksas, kas minētas no 80. līdz 84. punktam, ja esošie transportlīdzekļi ir uzlaboti atbilstīgi vides aizsardzības standartiem, kas vēl nebija spēkā brīdī, kad tika uzsākta šo transportlīdzekļu ekspluatācija, vai ja uz transportlīdzekļiem neattiecas nekādi vides aizsardzības standarti.

3.1.3. *Atbalsts, lai uzsāktu savlaicīgu pielāgošanos turpmākajiem Kopienas standartiem*

(87) Atbalstu, lai panāktu atbilstību jaunajiem Kopienas standartiem, kas paaugstina vides aizsardzības līmeni, bet vēl nav stājušies spēkā, uzskatīs par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ja Kopienas standarti ir pieņemti, ar noteikumu, ka ieguldījums tiek īstenots un pabeigts vismaz vienu gadu pirms standartu stāšanās spēkā.

Atbalsta intensitāte

(88) Atbalsta maksimālā intensitāte ir 25 % maziem uzņēmumiem, 20 % vidējiem uzņēmumiem un 15 % lieliem uzņēmumiem, ja ieguldījuma īstenošana un pabeigšana notiek vairāk kā trīs gadus pirms obligātās transponēšanas termiņa vai spēkā stāšanās datuma. Atbalsta maksimālā intensitāte ir 20 % maziem uzņēmumiem, 15 % vidējiem uzņēmumiem un 10 % lieliem uzņēmumiem, ja tā īstenošana un pabeigšana notiek vienu līdz trīs gadus pirms obligātās transponēšanas termiņa vai spēkā stāšanās datuma.

	Atbalsts, lai uzsāktu savlaicīgu pielāgošanos turpmākajiem Kopienas standartiem, atkarībā no ieguldījuma īstenošanas un pabeigšanas brīža:	
	Vairāk kā trīs gadus pirms standarta stāšanās spēkā	Vienu līdz trīs gadus pirms standarta stāšanās spēkā
Mazie uzņēmumi	25 %	20 %
Vidējie uzņēmumi	20 %	15 %
Lieli uzņēmumi	15 %	10 %

Attaisnotās izmaksas

(89) Attaisnotās izmaksas var būt tikai papildu ieguldījumu izmaksas, kas ir vajadzīgas, lai panāktu Kopienas standartos noteiktu vides aizsardzības līmeni pretstatā vides aizsardzības līmenim, kas bija noteikts pirms šo standartu stāšanās spēkā.

(90) Attaisnotās izmaksas jāaprēķina, atskaitot jebkādu saimnieciskos ieguvumus un saimnieciskās izmaksas, kas saistītas ar papildu ieguldījumiem un kas radušās pirmajos piecos šā ieguldījuma darbības gados, kā noteikts 81., 82. un 83. punktā.

3.1.4. Atbalsts pētījumiem vides jomā

(91) Atbalstu uzņēmumiem, kas ir tieši saistīts ar ieguldījumiem nolūkā sasniegt standartus atbilstīgi 3.1.1. iedaļā minētajiem noteikumiem, nodrošināt enerģijas taupīšanu atbilstīgi 3.1.5. iedaļā minētajiem noteikumiem, ražot atjaunojamo enerģiju atbilstīgi 3.1.6. iedaļā minētajiem noteikumiem, uzskatīs par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ja tiek izpildīti šajā nodaļā minētie nosacījumi. Tas attieksies arī uz gadījumiem, kad atbilstīgi sagatavošanas pētījuma konstatējumiem pārbaudāmais ieguldījums netika veikts.

(92) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 50 % no pētījuma izmaksām.

(93) Ja pētījumu veic MVU uzdevumā, atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentu punktiem vidējiem uzņēmumiem un par 20 procentu punktiem mazajiem uzņēmumiem, kā norādīts tabulā.

	Pētījumi vides jomā
Mazie uzņēmumi	70 %
Vidējie uzņēmumi	60 %
Lielie uzņēmumi	50 %

3.1.5. Atbalsts energotaupībai

(94) Ieguldījumu un/vai darbības atbalstu, kas ļauj uzņēmumiem sasniegt energotaupību, uzskatīs par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ja tiek izpildīti šādi nosacījumi:

3.1.5.1. Ieguldījumu atbalsts

Atbalsta intensitāte

(95) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 60 % no attaisnotām ieguldījumu izmaksām.

(96) Ja ieguldījumu atbalsts energotaupībai jāpiešķir MVU, atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentu punktiem vidējiem uzņēmumiem un par 20 procentu punktiem mazajiem uzņēmumiem, kā norādīts tabulā.

	Atbalsta intensitāte energotaupībai
Mazie uzņēmumi	80 %
Vidējie uzņēmumi	70 %
Lielie uzņēmumi	60 %

(97) Ja ieguldījumu atbalsts ir piešķirts patiesā un konkurētspējīgā solīšanas procesā, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, efektīvi nodrošinot to, ka atbalsts ir ierobežots līdz nepieciešamajam minimumam, lai panāktu maksimālu energotaupību, atbalsta intensitāte var būt līdz 100 % no attaisnotajām

ieguldījumu izmaksām, kas noteiktas no 98. punktā. Šādam solīšanas procesam jābūt nediskriminējošam un jānodrošina, ka tajā piedalās pietiekams uzņēmumu skaits. Turklāt budžetam, kas saistīts ar solīšanas procesu, jābūt saistošam ierobežojumam tādā nozīmē, ka ne visi dalībnieki var saņemt atbalstu. Visbeidzot, atbalsts ir jāpiešķir, pamatojoties uz solītāja iesniegto sākotnējo piedāvājumu, tādējādi nepieļaujot turpmākas pārrunas.

Attaisnotās izmaksas

(98) Attaisnotās izmaksas var būt tikai papildu ieguldījumu izmaksas, kas ir nepieciešamas, lai sasniegtu augstāku energotaupības līmeni nekā noteikts Kopienas standartos.

Aprēķinot papildu izmaksas, jāņem vērā šādi noteikumi:

a) ar energotaupību tieši saistīto ieguldījumu daļa jānosaka saskaņā ar noteikumiem, kas ietverti šo pamatnostādņu 81. un 83. punktā;

b) energotaupības līmeni, kas ir augstāks nekā Kopienas standartos noteiktais, jānosaka saskaņā ar šo pamatnostādņu 84. punktā ietvertajiem noteikumiem;

c) saimnieciskie ieguvumi/darbības izmaksas: attaisnotās izmaksas jāaprēķina, atskaitot jebkādas saimnieciskos ieguvumus un saimnieciskās izmaksas, kas saistītas ar papildu ieguldījumiem energotaupībai un kas radušās šo ieguldījumu dzīves cikla pirmajos trijos gados MVU, pirmajos četros gados lielos uzņēmumos, kuri nav ES CO₂ emisiju tirdzniecības sistēmas dalībnieki, un pirmajos piecos gados lielos uzņēmumos, kuri ir ES CO₂ emisiju tirdzniecības sistēmas dalībnieki. Lieliem uzņēmumiem šo periodu var samazināt līdz šo ieguldījumu dzīves cikla pirmajiem trim gadiem, ja var pierādīt, ka ieguldījuma amortizācijas laiks nepārsniedz trīs gadus.

3.1.5.2. Darbības atbalsts

(99) Darbības atbalstu energotaupībai piešķir tikai tad, ja tiek izpildīti turpmāk norādītie nosacījumi:

a) atbalsts tiek attiecināts tikai uz tīro papildu ražošanas izmaksu kompensēšanu, kas rodas no ieguldījuma, ņemot vērā ieguvumus, kas radušies energotaupības rezultātā⁽⁴³⁾. Nosakot darbības atbalsta apmēru, no ražošanas izmaksām jāatskaita jebkāds ieguldījumu atbalsts, kas piešķirts šādam uzņēmumam attiecībā uz jaunajām iekārtām;

⁽⁴³⁾ Ar ražošanas izmaksu jēdzienu saprot tīrās izmaksas bez jebkāda atbalsta, bet ieskaitot parastu peļņas līmeni.

b) uz atbalstu attiecas ierobežots ilgums – pieci gadi.

- (100) Ja atbalstu pakāpeniski samazina, tā intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no papildu izmaksām pirmajā gadā, bet piektā gada beigās tam jābūt lineāri samazinātam līdz nullei. Ja atbalstu pakāpeniski nesamazina, tā intensitāte nedrīkst pārsniegt 50 % no papildu izmaksām.

3.1.6. Atbalsts atjaunojamiem enerģijas avotiem

- (101) Vides ieguldījumu un darbības atbalstu atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanas veicināšanai uzskatīs par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ja tiek izpildīti nosacījumi, kas minēti no 102. līdz 111. punktam. Valsts atbalsts var būt pamatots, ja atsevišķiem uzņēmumiem nav noteikti obligāti Kopienas standarti attiecībā uz enerģijas daļu no atjaunojamiem enerģijas avotiem. Atbalsts ieguldījumiem un/vai darbības atbalsts biodegvielas ražošanai ir pieļaujams tikai attiecībā uz ilgtspējīgu biodegvielu.

3.1.6.1. Ieguldījumu atbalsts

Atbalsta intensitāte

- (102) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 60 % no attaisnotām ieguldījumu izmaksām.
- (103) Ja ieguldījumu atbalsts atjaunojamiem enerģijas avotiem jāpiešķir MVU, atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentu punktiem vidējiem uzņēmumiem un par 20 procentu punktiem mazajiem uzņēmumiem, kā norādīts tabulā.

	Atbalsts atjaunojamiem enerģijas avotiem,
Mazie uzņēmumi	80 %
Vidējie uzņēmumi	70 %
Lielie uzņēmumi	60 %

- (104) Ja ieguldījumu atbalsts ir piešķirts patiesā un konkurētspējīgā solīšanas procesā, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, efektīvi nodrošinot to, ka atbalsts ir ierobežots līdz nepieciešamajam minimumam, lai nodrošinātu maksimālu atjaunojamās enerģijas apjomu, atbalsta intensitāte var būt līdz 100 % no attaisnotajām ieguldījumu izmaksām, kas noteiktas 105. un 106. punktā. Šādam solīšanas procesam jābūt nediskriminējošam un jānodrošina, ka tajā piedalās pietiekams uzņēmumu skaits. Turklāt budžetam, kas saistīts ar solīšanas procesu, jābūt saistošam ierobežojumam tādā nozīmē, ka ne visi dalībnieki var saņemt atbalstu. Visbeidzot, atbalsts ir jāpiešķir, pamatojoties uz solītāja iesniegto sākotnējo piedāvājumu, tādējādi nepieļaujot turpmākas pārrunas.

Attaisnotās izmaksas

- (105) Attiecībā uz atjaunojamo enerģiju par attaisnotām ieguldījumu izmaksām uzskatāmas tikai atbalsta saņēmējam papildu ieguldījumu izmaksas salīdzinājumā ar parastu

spēkstaciju vai apkures sistēmu ar tādu pašu jaudu efektīvai enerģijas ražošanai.

- (106) Attaisnotās izmaksas jāaprēķina, atskaitot jebkādas saimnieciskos ieguvumus un izmaksas, kas saistītas ar papildu ieguldījumiem atjaunojamiem enerģijas avotiem un kas radušās pirmajos piecos šā ieguldījuma darbības gados, kā noteikts 81., 82. un 83. punktā.

3.1.6.2. Darbības atbalsts

- (107) Darbības atbalsts atjaunojamas enerģijas ražošanai var būt pamatots, lai segtu starpību starp enerģijas ieguves no atjaunojamiem enerģijas avotiem izmaksām un attiecīgā enerģijas veida tirgus cenām. Tas attiecas uz atjaunojamas enerģijas ražošanu nolūkā pēc tam to pārdot tirgū, kā arī uzņēmuma paša patēriņam.

- (108) Dalībvalstis var piešķirt atbalstu šādiem atjaunojamiem enerģijas avotiem.

(109) Pirmais risinājums

- a) Dalībvalstis var piešķirt darbības atbalstu, lai kompensētu atšķirību starp enerģijas no atjaunojamiem enerģijas avotiem ražošanas izmaksām, tostarp papildu ieguldījumu vides aizsardzībai amortizāciju, un attiecīgā enerģijas veida tirgus cenu. Tad darbības atbalstu piešķir vienīgi līdz iekārtu pilnīgai amortizācijai saskaņā ar parastajiem grāmatvedības noteikumiem. Nevienam citam ar šīm iekārtām ražotam enerģijas veidam atbalstu piešķirt nevar. Tomēr atbalsts var arī segt parasto peļņu no ieguldītā kapitāla.

- b) Ja atbalsts tiek piešķirts saskaņā ar a) apakšpunktu, tas neapņemas darbības atbalsta apmēru, no ražošanas izmaksām jāatskaita jebkāds ieguldījumu atbalsts, kas piešķirts šādam uzņēmumam attiecībā uz jaunajām iekārtām. Paziņojot Komisijai atbalsta shēmas, dalībvalstīm ir precīzi jānosaka atbalsta mehānismi un īpaši atbalsta aprēķināšanas metodes.

- c) Atšķirībā no vairuma citu atjaunojamo enerģijas avotu biomasai ir vajadzīgi relatīvi nelieli ieguldījumi, bet tai ir augstākas ekspluatācijas izmaksas. Tādēļ Komisija var atļaut darbības atbalstu atjaunojamas enerģijas ražošanai no biomasas, kas pārsniedz ieguldījumu apjomu, ja dalībvalsts var pierādīt, ka uzņēmumu kopējās izmaksas pēc amortizācijas atskaitījumiem joprojām ir augstākas nekā enerģijas tirgus cenas.

(110) Otrais risinājums

- a) Dalībvalstis var arī piešķirt atbalstu atjaunojamiem enerģijas avotiem, izmantojot tādus mehānismus kā zaļie sertifikāti vai piedāvājumu konkursi. Šādi tirgus mehānismi ļauj visiem atjaunojamās enerģijas ražotājiem netiešā veidā gūt labumu no garantēta pieprasījuma pēc viņu enerģijas par cenām, kas augstākas par parastās enerģijas tirgus cenām. Šādu zaļo sertifikātu cena iepriekš nav noteikta, bet tā ir atkarīga no piedāvājuma un pieprasījuma.
- b) Ja šie tirgus mehānismi veido valsts atbalstu, tad Komisija var tos atļaut, ja dalībvalstis spēj pierādīt, ka atbalsts ir būtisks, lai nodrošinātu attiecīgo atjaunojamo enerģijas avotu eksistenci, ka tas kopsummā neveido nepamatoti augstu kompensāciju un ka tas netraucē atjaunojamās enerģijas ražotājiem tiekties sasniegt augstāku konkurētspēju. Komisija šādas atbalsta sistēmas atļaus uz desmit gadiem.

(111) Trešais risinājums

Visbeidzot, dalībvalstis var piešķirt darbības atbalstu saskaņā ar 100. punkta noteikumiem.

3.1.7. Atbalsts koģenerācijai

- (112) Vides ieguldījumu un darbības atbalstu koģenerācijai uzskatīs par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ja koģenerācijas iekārta atbilst augstas efektivitātes koģenerācijas definīcijai, kā iepriekš noteikts 70. punkta 11. apakšpunktā, kā arī, ja attiecībā uz ieguldījumu atbalstu:

- a) jauna koģenerācijas iekārta kopumā nodrošinās primārās enerģijas ietaupījumus salīdzinot ar atsevišķu ražošanu, kā tas noteikts Direktīvā 2004/8/EK un Lēmumā 2007/74/EK;
- b) esošas koģenerācijas iekārtas uzlabošana vai esošas elektroenerģijas ieguves iekārtas pārvēršana koģenerācijas iekārtā nodrošinās primārās enerģijas ietaupījumus salīdzinot ar sākotnējo situāciju.

- (113) Attiecībā uz darbības atbalstu esošai koģenerācijai ir jāatbilst definīcijai par augstas efektivitātes koģenerāciju, kas noteikta 70. punkta 11. apakšpunktā, un prasībām, ka ir panākti vispārēji primārās enerģijas ietaupījumi salīdzinot ar atsevišķu ražošanu, kā tas noteikts Direktīvā 2004/8/EK un Lēmumā 2007/74/EK.

3.1.7.1. Ieguldījumu atbalsts

Atbalsta intensitāte

- (114) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 60 % no attaisnotām ieguldījumu izmaksām.
- (115) Ja ieguldījumu atbalsts koģenerācijai jāpiešķir MVU, atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentu punktiem vidējiem uzņēmumiem un par 20 procentu punktiem mazajiem uzņēmumiem, kā norādīts tabulā.

	Atbalsta intensitāte augstas efektivitātes koģenerācijai
Mazie uzņēmumi	80 %
Vidējie uzņēmumi	70 %
Lielie uzņēmumi	60 %

- (116) Ja ieguldījumu atbalsts ir piešķirts patiesā un konkurētspējīgā solišanas procesā, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, efektīvi nodrošinot to, ka atbalsts ir ierobežots līdz nepieciešamajam minimumam, lai panāktu maksimālu energotaupību, atbalsta intensitāte var būt līdz 100 % no attaisnotajām ieguldījumu izmaksām, kas noteiktas 117. un 118. punktā. Šādam solišanas procesam jābūt nediskriminējošam un jānodrošina, ka tajā piedalās pietiekams uzņēmumu skaits. Turklāt budžetam, kas saistīts ar solišanas procesu, jābūt saistošam ierobežojumam tādā nozīmē, ka ne visi dalībnieki var saņemt atbalstu. Visbeidzot, atbalsts ir jāpiešķir, pamatojoties uz solītāja iesniegto sākotnējo piedāvājumu, tādējādi nepieļaujot turpmākas pārrunas.

Attaisnotās izmaksas

- (117) Attaisnotās izmaksas var būt tikai papildu ieguldījumu izmaksas, kas nepieciešamas augstas efektivitātes koģenerācijas iekārtas ierīkošanai salīdzinājumā ar atsaucies ieguldījumu.

- (118) Attaisnotās izmaksas jāaprēķina, atskaitot jebkādas saimnieciskos ieguvumus un saimnieciskās izmaksas, kas saistītas ar papildu ieguldījumiem un kas radušās pirmajos piecos šā ieguldījuma darbības gados, kā noteikts no 81. līdz 83. punktam.

3.1.7.2. Darbības atbalsts

- (119) Darbības atbalstu augstas efektivitātes koģenerācijai var piešķirt saskaņā ar noteikumiem par darbības atbalstu atjaunojamai enerģijai, kas noteikti 3.1.6.2. iedaļā:

- a) uzņēmumiem, kas veic sabiedrības elektroapgādi, ja šādas elektroenerģijas vai siltuma ražošanas izmaksas pārsniedz tā tirgus cenu. Lēmumā par to, vai atbalsts ir vajadzīgs, ņems vērā izmaksas un ieņēmumus, kas rodas elektroenerģijas vai siltuma ražošanā un pārdošanā;
- b) elektroenerģijas un siltuma enerģijas kombinētai ražošanas rūpnieciskai izmantošanai, ja iespējams pierādīt, ka vienas enerģijas vienības ražošanas izmaksas, lietojot šādu tehnoloģiju, pārsniedz parastās enerģijas vienas vienības tirgus cenu. Ražošanas izmaksās var iekļaut iekārtu parasto peļņu no ieguldītā kapitāla, bet jebkādi ieņēmumi, ko uzņēmums gūst siltuma ražošanā, ir jāatskaita no ražošanas izmaksām.

3.1.8. Atbalsts energoefektīvai rajonētai siltumapgādei

Attaisnotās izmaksas

(120) Vides ieguldījuma atbalstu attiecībā uz energoefektīvām rajonētās siltumapgādes iekārtām ⁽⁴⁴⁾ uzskatīs par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ja tiek nodrošināti primārie enerģijas ietaupījumi un rajonētās siltumapgādes stacija, kas saņem atbalstu, atbilst energoefektīvas rajonētās siltumapgādes definīcijai, kas noteikta 70. punkta 13. apakšpunktā, kā arī:

- a) kombinētā siltuma ražošana (kā arī koģenerācijas gadījumā arī elektrības ražošana) un siltuma sadale nodrošinās primāros enerģijas ietaupījumus, vai
- b) ieguldījums ir paredzēts nelietderīgā siltuma izmantošanai un sadalei rajonētās siltumapgādes vajadzībām.

Atbalsta intensitāte

(121) Atbalsta intensitāte rajonētās siltumapgādes iekārtām nedrīkst pārsniegt 50 % no attaisnotām ieguldījumu izmaksām. Ja atbalsts ir paredzēts tikai rajonētās siltumapgādes iekārtas daļai, kurā ražo siltumu, uz energoefektīvām rajonētās siltumapgādes iekārtām, kuras izmanto atjaunojamus enerģijas avotus vai koģenerāciju, attiecas attiecīgi 3.1.6. un 3.1.7. iedaļā minētie noteikumi.

(122) Ja ieguldījumu atbalsts energoefektīvai rajonētai siltumapgādei jāpiešķir MVU, atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentu punktiem vidējiem uzņēmumiem un par 20 procentu punktiem mazajiem uzņēmumiem, kā norādīts tabulā.

	Atbalsta intensitāte energoefektīvai rajonētai siltumapgādei, izmantojot parastos enerģijas avotus
Mazie uzņēmumi	70 %
Vidējie uzņēmumi	60 %
Lielie uzņēmumi	50 %

(123) Ja ieguldījumu atbalsts ir piešķirts patiesā un konkurētspējīgā solīšanas procesā, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, efektīvi nodrošinot to, ka atbalsts ir ierobežots līdz nepieciešamajam minimumam, lai panāktu maksimālu energotaupību, atbalsta intensitāte var būt līdz 100 % no attaisnotajām ieguldījumu izmaksām, kas noteiktas 124. un 125. punktā. Šādam solīšanas procesam jābūt nediskriminējošam un jānodrošina, ka tajā piedalās pietiekams uzņēmumu skaits. Turklāt budžetam, kas saistīts ar solīšanas procesu, jābūt saistošam ierobežojumam tādā nozīmē, ka ne visi dalībnieki var saņemt atbalstu. Visbeidzot, atbalsts ir jāpiešķir, pamatojoties uz solītāja iesniegto sākotnējo piedāvājumu, tādējādi nepieļaujot turpmākas pārrunas.

⁽⁴⁴⁾ Lai izslēgtu rajonētās siltumapgādes infrastruktūru, uz kuras finansēšanu neattiecas šis pamatnostādnes, bet kuras novērtēs tikai saskaņā ar 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

(124) Attaisnotās izmaksas var būt tikai papildu ieguldījumu izmaksas, kas nepieciešamas, lai veiktu ieguldījumus nolūkā panākt energoefektīvu rajonēto siltumapgādi salīdzinājumā ar atsaucies ieguldījumu.

(125) Attaisnotās izmaksas jāaprēķina, atskaitot jebkādus saimnieciskos ieguvumus un saimnieciskās izmaksas, kas saistītas ar papildu ieguldījumiem un kas radušās pirmajos piecos šā ieguldījuma darbības gados, kā noteikts no 81. līdz 83. punktam.

3.1.9. Atbalsts atkritumu apsaimniekošanai

(126) Vides ieguldījuma atbalstu citu uzņēmumu atkritumu apsaimniekošanai, ieskaitot atkārtotas izmantošanas, otrreizējās pārstrādes un reģenerācijas pasākumus, uzskatīs par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ja šāda apsaimniekošana atbilst atkritumu apsaimniekošanas principu hierarhiskai klasifikācijai ⁽⁴⁵⁾ un saskan ar 127. punktā ietvertajiem noteikumiem.

(127) Ieguldījumu atbalstu atkritumu apsaimniekošanai piešķir tikai tad, ja tiek izpildīti visi turpmāk norādītie nosacījumi:

- a) ieguldījuma mērķis ir samazināt piesārņojumu, ko rada citi uzņēmumi ("piesārņotāji"), un tas neattiecas uz piesārņojumu, ko rada atbalsta saņēmējs;
- b) atbalsts nedrīkst netieši atbrīvot piesārņotājus no sloga, kāds tiem uzlikts Kopienas tiesību aktos, vai no sloga, kāds uzskatāms par parastām uzņēmuma izmaksām, ko sedz piesārņotājs;
- c) ieguldījums pārsniedz "jaunāko sasniegumu" līmeni ⁽⁴⁶⁾ vai izmanto parastās tehnoloģijas jaunā veidā;
- d) materiāli, kas tiktu apstrādāti, citādi tiktu iznīcināti vai apstrādāti videi mazāk draudzīgā veidā;

⁽⁴⁵⁾ Klasifikācija noteikta Komisijas paziņojumā par Kopienas atkritumu apsaimniekošanas stratēģijas pārskatu (COM(96) 399 galīgā redakcija, 30.7.1996.). Minētajā paziņojumā Komisija uzsver, ka atkritumu apsaimniekošana pieder pie Kopienas prioritāriem mērķiem, lai samazinātu vides apdraudējumu. Atkritumu apsaimniekošanas jēdziens ir apskatāms trīs aspektos: atkārtota izmantošana, otrreizējā pārstrāde un reģenerācija. Atkritumi, kuru rašanos nevar novērst, ir jāapstrādā un jāiznīcina nekaitīgā veidā. Savā paziņojumā Tematiskā stratēģija atkritumu rašanās novēršanai un atkritumu pārstrādei (COM(2005)666) Komisija uzsvēra savu apņemšanos ievērot šos principus un ļauj veikt konkrētus pasākumus, lai novērstu atkritumu rašanos, piemēram, procesu un izstrādājumu ekodizainu vai MVU centienus ieviest atkritumu novēršanas pasākumus, un veicinātu atkritumu pārstrādi.

⁽⁴⁶⁾ "Jaunākie sasniegumi" ir process, kurā atkritumu izmantošana galaprodukta ražošanai ir ekonomiski izdevīgā parasta prakse. Attiecīgā gadījumā jēdziens "jaunākie sasniegumi" traktējams no Kopienas tehnoloģiju un kopējā tirgus viedokļa.

- e) neveidojas situācija, kas ieguldījumi tikai palielina pieprasījumu pēc otrreizēji pārstrādājamiem materiāliem, neveicinot materiālu vākšanu.

Atbalsta intensitāte

- (128) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 50 % no attaisnotām ieguldījumu izmaksām.
- (129) Ja ieguldījumu atbalsts atkritumu apsaimniekošanai jāpiešķir MVU, atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentu punktiem vidējiem uzņēmumiem un par 20 procentu punktiem mazajiem uzņēmumiem, kā norādīts tabulā.

	Atbalsta intensitāte atkritumu apsaimniekošanai
Mazie uzņēmumi	70 %
Vidējie uzņēmumi	60 %
Lielie uzņēmumi	50 %

Attaisnotās izmaksas

- (130) Attaisnotās izmaksas var būt tikai papildu ieguldījumu izmaksas, kas nepieciešamas, lai veiktu ieguldījumus atkritumu apsaimniekošanai, un kuras sedz atbalsta saņēmējs, salīdzinājumā ar atsaucē ieguldījumu, proti, parasto ražošanu, kurā neveic atkritumu apsaimniekošanu tādā pašā apjomā. Šādu atsaucē ieguldījumu izmaksas jāatskaita no attaisnotām izmaksām.
- (131) Attaisnotās izmaksas jāaprēķina, atskaitot jebkādas saimnieciskos ieguvumus un saimnieciskās izmaksas, kas saistītas ar papildu ieguldījumiem un kas radušās pirmajos piecos šā ieguldījuma ⁽⁴⁷⁾ darbības gados, kā noteikts no 81. līdz 83. punktam.

3.1.10. Atbalsts piesārņotu vietu attīrīšanai

- (132) Ieguldījuma atbalstu uzņēmumiem, kas novērš kaitējumu videi, veicot piesārņoto vietu sanācību, uzskatīs par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta ⁽⁴⁸⁾ izpratnē, ar nosacījumu, ka tā rezultātā tiek uzlabota vides aizsardzība. Attiecīgais kaitējums videi var būt augšnes, virszemes ūdeņu vai pazemes ūdeņu kvalitātes pasliktināšanās.

Ja ir skaidri noteikts piesārņotājs, šai personai ir jāfinansē attīrīšana saskaņā ar principu "piesārņotājs maksā", un nevar piešķirt nekādu valsts atbalstu. Šajā gadījumā "piesārņotājs" ir persona, kura ir atbildīga saskaņā ar katrā dalībvalstī spēkā esošajiem tiesību aktiem, neatkarīgi no Kopienas noteikumu pieņemšanas šajā jautājumā.

⁽⁴⁷⁾ Ja ieguldījumi attiecas vienīgi uz vides aizsardzību, negūstot nekādus citus ekonomiskus labumus, tad attaisnato izmaksu noteikšanā nepiemēro nekādus papildu samazinājumus.

⁽⁴⁸⁾ Uz valsts iestāžu veiktajiem attīrīšanas darbiem tām piederošajos zemesgabalos Līguma 87. pants neattiecas. Tomēr var rasties valsts atbalsta problēmas, ja zemi pārdod pēc attīrīšanas par cenu, kas zemāka par tās tirgus vērtību. Šajā sakarā joprojām jāpiemēro Komisijas paziņojums "Valsts atbalsta elementi zemes un ēku pārdošanā, ko veic valsts iestādes" (OV C 209, 10.7.1997., 3. lpp.).

Ja nav noteikts piesārņotājs vai tam nevar likt segt izmaksas, tad persona, kas ir atbildīga par darbu, var saņemt atbalstu.

Atbalsta intensitāte

- (133) Atbalstu piesārņotu vietu attīrīšanai var piešķirt līdz pat 100 % apmērā no attaisnotām izmaksām.

Kopējā atbalsta summa nekādā ziņā nedrīkst pārsniegt faktiskos izdevumus, kas radušies uzņēmumam.

Attaisnotās izmaksas

- (134) Attaisnotās izmaksas ir vienādas ar attīrīšanas darba izmaksām, no kurām atskaita zemesgabala vērtības pieaugumu. Visi izdevumi, kas uzņēmumam radušies tā teritorijas attīrīšanā, neatkarīgi no tā, vai šādu izdevumus var uzrādīt kā pamatlīdzekļus tā bilancē, uzskatāmi par atbalstāmiem ieguldījumiem piesārņotu teritoriju attīrīšanas gadījumā.

3.1.11. Atbalsts uzņēmumu pārvietošanai

- (135) Ieguldījuma atbalstu uzņēmumu pārvietošanai uz jaunu vietu vides aizsardzības iemeslu dēļ uzskatīs par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ar nosacījumu, ka tiek izpildīti šādi nosacījumi:

- vietas maiņai jānotiek vides aizsardzības vai profilakses iemeslu dēļ, un tai jābūt noteiktai ar kompetentas valsts iestādes administratīvu lēmumu vai tiesas nolēmumu vai par to jāpanāk vienošanās starp uzņēmumu un kompetento valsts iestādi;
- uzņēmumam jāatbilst stingrākajiem vides standartiem, kas ir spēkā tā jaunajā atrašanās vietā.

- (136) Atbalsta saņēmējs var būt:

- uzņēmums, kas reģistrēts pilsētas teritorijā vai saskaņā ar Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvu 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību ⁽⁴⁹⁾ noteiktā īpašā aizsargātā teritorijā, kas likumīgi (proti, atbilst visām tiesību aktu prasībām, tostarp piemērojamiem vides standartiem) veic tādu darbību, kas rada ievērojamu piesārņojumu, un kam šā izvietojuma dēļ ir jāpārceļas no reģistrācijas vietas uz piemērotāku apgabalu, vai

⁽⁴⁹⁾ OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2006/105/EK (OV L 363, 20.12.2006., 368. lpp.).

- b) uzņēmums vai objekts, uz kuru attiecas Seveso II direktīva.

Atbalsta intensitāte

- (137) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 50 % no attaisnotām ieguldījumu izmaksām. Atbalsta intensitāti var paaugstināt par 10 procentu punktiem vidējiem uzņēmumiem un par 20 procentu punktiem maziem uzņēmumiem, kā noteikts tabulā.

	Atbalsta intensitāte pārvietošanai
Mazie uzņēmumi	70 %
Vidējie uzņēmumi	60 %
Lielie uzņēmumi	50 %

Attaisnotās izmaksas

- (138) Lai noteiktu attaisnoto izmaksu apjomu pārvietošanas atbalsta gadījumā, Komisija ņems vērā jo īpaši

- a) šādus ieguvumus:
- i) peļņu no atstāto iekārtu vai zemesgabala pārdošanas vai iznomāšanas;
 - ii) kompensāciju, ko maksā ekspropriācijas gadījumā;
 - iii) jebkādu citus ieguvumus, kas saistīti ar iekārtu pārcelšanu uz citu vietu, jo īpaši ieguvumus, kas izriet no tehnoloģijas uzlabošanas pārcelšanās gadījumā, un grāmatvedības ienākumus saistībā ar iekārtu labāku izmantošanu;
 - iv) ieguldījumus, kas attiecas uz jebkādu jaudas palielināšanu.
- b) šādas izmaksas:
- i) izmaksas, kas saistītas ar zemesgabala pirkšanu vai jaunas iekārtas ar tādu pašu jaudu kā atstātās iekārtas celtniecību vai pirkšanu;
 - ii) jebkādas soda naudas, kas uzņēmumam jāmaksā par zemesgabala vai ēku nomas līguma laušanu, ja šis līgums priekšlaicīgi jālauz administratīvā lēmuma vai tiesas nolēmuma dēļ, ar kuru tiek noteikta pārvietošana.

3.1.12. Atbalsts atļauju tirdzniecības shēmām

- (139) Atļauju tirdzniecības shēmām var piemērot valsts atbalstu dažādos veidos, piemēram, kad atļaujas un pabalstus piešķir zem to tirgus vērtības un šāda piešķiršana piedēvējama dalībvalstij.

- (140) Valsts atbalsts atļauju tirdzniecības shēmām ir uzskatāms par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta nozīmē, ar nosacījumu, ka ir ievēroti šī punkta a) un d) apakšpunkta un 141. punkta nosacījumi. Atkāpjoties 141. punktu nepiemēro tirdzniecības periodam, kas beidzas 2012. gada 31. decembrī atļauju tirdzniecības shēmām saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK ⁽⁵⁰⁾ (turpmāk – “ES KTS”) ⁽⁵¹⁾:

- a) atļauju tirdzniecības shēmas jāveido tā, lai sasniegtu vides mērķus, kas ir augstāki par tiem, kurus paredzēts sasniegt, pamatojoties uz Kopienas standartiem, kas ir obligāti attiecīgajiem uzņēmumiem;
- b) atbalsts jāpiešķir pārskatāmi, pamatojoties uz mērķiem un kritērijiem un vislabākās kvalitātes pieejamajiem informācijas avotiem, un kopējais tirgojamo atļauju apjoms, kas zem to tirgus vērtības ir piešķirts katram uzņēmumam, nedrīkst pārsniegt tā paredzamās vajadzības, kā tas paredzēts situācijai, kad tirdzniecības shēmu nav;
- c) sadales metodē nedrīkst dot priekšroku noteiktiem uzņēmumiem vai noteiktām nozarēm, ja vien tam pamatā nav pašas shēmas vides apsvērumi vai ja šādi noteikumi nepieciešami, lai nodrošinātu saskaņību ar citām vides politikas jomām;
- d) jo īpaši jaunpienācēji tirgū principā nedrīkst saņemt atļaujas vai pabalstus ar labvēlīgākiem nosacījumiem kā uzņēmumi, kas jau darbojas tajos pašos tirgos. Piešķirot esošām iekārtām lielākus pabalstus salīdzinājumā ar jaunpienācējiem tirgū, nevajadzētu radīt nepamatotus šķēršļus iekļūšanai tirgū.

- (141) Komisija novērtēs valsts atbalsta nepieciešamību un samērīgumu, kas ietverts atļauju tirdzniecības shēmā, saskaņā ar šādiem kritērijiem:

- a) saņēmēju izvēles pamatā jābūt objektīviem un pārredzamiem kritērijiem, un atbalsts jāpiešķir vienādi visiem konkurentiem vienā nozarē/attiecīgā tirgū, ja viņu faktiskā situācija ir līdzīga;
- b) pilnīgas likšanas izsolē rezultātā ievērojami palielināsies ražošanas izmaksas atsevišķo saņēmēju nozarē vai kategorijā;

⁽⁵⁰⁾ OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2004/101/EK (OV L 338, 13.11.2004., 18. lpp.).

⁽⁵¹⁾ Komisija ir novērtējusi valsts atbalstu, kas iekļauts valsts sadales plānos saskaņā ar ES KTS tirdzniecības periodu, kas beidzas 2012. gada 31. decembrī, pamatojoties uz 140. punktā noteiktajiem kritērijiem.

- c) ražošanas izmaksu ievērojamo palielinājumu nevar novirzīt uz patērētājiem, neradot pārdošanas apjomu būtisku samazinājumu. Šo analīzi var veikt, pamatojoties uz aplēsēm, cita starpā, par izstrādājumu cenu elastību attiecīgajā nozarē. Šīs aplēses tiks veiktas attiecīgajos ģeogrāfiskajos tirgos. Lai novērtētu to, vai izmaksu palielinājumu atļauju tirdzniecības shēmas dēļ var novirzīt uz patērētājiem, var izmantot aplēses par zaudētiem pārdošanas apjomiem, kā arī par to ietekmi uz uzņēmuma rentabilitāti;
- d) atsevišķi uzņēmumi nozarē nespēj samazināt emisiju līmeni tā, lai cena par sertifikātu būtu pieņemama. To, ka enerģijas patēriņu nav iespējams samazināt, var pierādīt ar emisijas līmeņiem, kas atvasināti no efektīvākās tehnikas rādītājiem, kas tiek izmantota Eiropas Ekonomikas zonā (turpmāk tekstā – “EEZ”), un pielietojot to kā etalonu. Katrs uzņēmums, kurš izmanto efektīvāko tehniku, iegūs maksimālas priekšrocības no kompensācijas, kas atbilst ražošanas izmaksu palielinājumam atļauju tirdzniecības shēmas dēļ, izmantojot visefektīvāko tehniku, un kuras nevar novirzīt uz patērētājiem. Katrs uzņēmums, kuram būs sliktāks ekoloģiskais raksturlielums, saņem mazāku kompensāciju, kas būs samērīga ar ekoloģisko raksturlielumu.

3.2. Atbalsta stimulējošā iedarbība un tā nepieciešamība

- (142) Valsts atbalstam jābūt ar stimulējošu iedarbību. Valsts atbalsta vides aizsardzības jomā rezultātam jāmaina atbalsta saņēmēja rīcība tā, lai tiktu panākts augstāks vides aizsardzības līmenis.
- (143) Komisija uzskata, ka atbalstam nav stimulējošas iedarbības uz saņēmēju visos gadījumos, kad projekts jau ir uzsākts, pirms saņēmējs iesniedz valsts iestādēm pieteikumu atbalstam.
- (144) Ja atbalstāmais projekts nav uzsākts pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas, tiek uzskatīts, ka stimulējošās iedarbības prasība tiek automātiski ievērota attiecībā uz visām MVU piešķiramā atbalsta kategorijām, izņemot gadījumus, kad atbalsts ir jānovērtē saskaņā ar 5. nodaļā minēto detalizēto novērtējumu.
- (145) Attiecībā uz visiem citiem atbalstāmajiem projektiem Komisija prasīs, lai dalībvalsts, kura par to paziņo, pierādītu atbalsta stimulējošo iedarbību.
- (146) Lai pierādītu stimulējošo iedarbību, attiecīgajai dalībvalstij jāpierāda, ka bez atbalsta, proti, hipotētiskā situācijā, videi draudzīgāka alternatīva netiktu sasniegta. Šim nolūkam attiecīgā dalībvalsts sniedz informāciju, kurā redzams, ka:
- a) hipotētiskā situācija ir ticama;

- b) nav aprēķinātas attaisnotās izmaksas saskaņā ar metodoloģiju, kas minēta 81., 82. un 83. punktā, un
- c) bez atbalsta ieguldījums nebūtu pietiekami ienesīgs, atbilstīgi ņemot vērā ieguvumus, kas saistīti ar ieguldījumu bez atbalsta, tostarp tirgojamo atļauju vērtību, kas varētu būt pieejamas attiecīgajam uzņēmumam pēc videi draudzīgā ieguldījuma veikšanas.

3.3. Atbalsta saderība atbilstoši EK līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktam

- (147) Atbalstu, kas veicina kāda svarīga projekta īstenojumu visas Eiropas interesēs, kas ir prioritāte vides jomā, saskaņā ar EK līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktu var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi.
- a) Atbalsta priekšlikums attiecas uz projektu, kas ir konkrēti un skaidri definēts attiecībā uz tā īstenošanu, ietverot dalībniekus, kā arī mērķus un iedarbību un veidu, kā tos mērķus sasniegt. Komisija var arī izskatīt projektu grupu kā vienu kopīgu projektu;
- b) Projektam jābūt visas Eiropas interesēs: šim projektam ir jābūt par piemēru un konkrētā un identificējamā veidā jādod ieguldījums Kopienas interesēs vides aizsardzības jomā, piemēram, jābūt ļoti nozīmīgam Eiropas Savienības vides stratēģijas ietvaros. Labums, ko gūst no projekta mērķa, nedrīkst attiekties vienīgi uz dalībvalsti vai dalībvalstīm, kas to īsteno – tam jāattiecas uz visu Kopienas. Projektam jādod būtisks ieguldījums Kopienas mērķu īstenošanā. Nepietiek tikai ar to, ka projektu īsteno uzņēmumi dažādās valstīs;
- c) Šis atbalsts ir vajadzīgs, un tas ir stimulējošs projekta izpildei, kuram jābūt saistītam ar augsta līmeņa risku;
- d) Projektam ir liela nozīme, ņemot vērā tā apjomu: tam jābūt ievērojamam apjomā un jārada būtiska ietekme uz vidi.
- (148) Lai Komisija varētu pienācīgi novērtēt šādus projektus, visas Eiropas intereses jāatspoguļo praktiskā izteiksmē: piemēram, jāparāda, ka projekts ļauj panākt ievērojamu progresu īpašu Kopienas mērķu vides jomā sasniegšanā.
- (149) Komisijas viedoklis par paziņotajiem projektiem būs labvēlīgāks, ja saņēmējs arī pats būs veicis nozīmīgu ieguldījumu projektā. Tās vērtējums būs labvēlīgāks arī gadījumos, kad paziņotajos projektos būs iesaistīti uzņēmumi no ievērojama dalībvalstu skaita.

(150) Kad atbalsts tiek uzskatīts par saderīgu ar kopējo tirgu saskaņā ar EK līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktu, Komisija var atļaut atbalstu lielākā apmērā nekā noteikts šajās pamatnostādnēs.

4. ATBALSTS SAMAZINĀTA DABAS RESURSU NODOKĻA VAI ATBRĪVOJUMA NO TĀ VEIDĀ

(151) Atbalsts, kas izpaužas kā samazināts dabas resursu nodoklis vai atbrīvojums no nodokļa, tiek uzskatīts par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē ar nosacījumu, ka tas vismaz netieši veicina vides aizsardzības līmeņa uzlabošanu un ka nodokļa samazinājums vai atbrīvojums no nodokļa nekaitē vispārīgajam mērķim.

(152) Lai to varētu apstiprināt saskaņā ar EK līguma 87. pantu, nodokļa samazinājumam vai atbrīvojumam no nodokļa attiecībā uz saskaņotajiem nodokļiem, jo īpaši tiem, kas saskaņoti ar Direktīvu 2003/96/EK, jābūt saderīgam ar attiecīgajiem piemērojamiem Kopienas tiesību aktiem un jāatbilst tajos noteiktajiem ierobežojumiem un nosacījumiem.

(153) Atbalsts, kas izpaužas kā samazinājums vai atbrīvojums no saskaņotiem dabas resursu nodokļiem, tiek uzskatīts par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē 10 gadu laikposmā, ja saņēmēji maksā Kopienas minimālā nodokļa līmenī, kas noteikts attiecīgajā piemērojamajā direktīvā ⁽⁵²⁾.

(154) Atbalsts, kas izpaužas kā samazinājums vai atbrīvojums no citiem dabas resursu nodokļiem, kas nav minēti 153. punktā ⁽⁵³⁾, tiek uzskatīts par saderīgu ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē 10 gadu laikposmā, ja tiek izpildīti no 155. līdz 159. punktam minētie nosacījumi.

(155) Analizējot shēmas, kurās būs ietverti valsts atbalsta elementi šāda nodokļa samazinājuma vai atbrīvojuma no tā veidā, Komisija jo īpaši analizēs atbalsta nepieciešamību un samērību, un tā ietekmi attiecīgo ekonomikas nozaru līmenī.

(156) Šim nolūkam Komisija pamatosies uz dalībvalstu sniegto informāciju. Informācijā jānorāda, no vienas puses, saņēmēju attiecīgā(-s) nozare(-s) vai kategorijas, uz kuriem attiecas nodokļa samazinājums/atbrīvojums, un, no otras puses, galveno saņēmēju situācija attiecīgajā nozarē un kādu ieguldījumu nodokļu politika varētu dot vides aizsardzībai. Neapliekamās nozares ir atbilstīgi jāraksturo un jāiesniedz saraksts ar lielākajiem saņēmējiem katrā nozarē (ņemot vērā it sevišķi apgrozījumu, tirgus daļu un nodokļu bāzes apmēru). Attiecībā uz katru nozari ir jāsniedz informācija par efektīvāko tehniku EEZ, ņemot vērā videi nodarītā kaitējuma samazinājumu, uz kuru ir vērsts nodoklis.

⁽⁵²⁾ Skatīt 70. punkta 15. apakšpunktu.

⁽⁵³⁾ Piemēram, tādu nodokļu samazinājums vai atbrīvojums no tiem, uz kuriem neattiecas Kopienas tiesību akti vai kuri ir mazāki par Kopienas minimālo nodokļa likmi.

(157) Turklāt atbalstam, kas izpaužas kā samazinājums vai atbrīvojums no dabas resursu nodokļiem, jābūt nepieciešamam un samērīgam.

(158) Komisija uzskatīs atbalstu par nepieciešamu, ja tiks izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:

a) saņēmēju izvēles pamatā jābūt objektīviem un pārredzamiem kritērijiem, un atbalsts jāpiešķir vienādi visiem konkurentiem vienā nozarē/attiecīgā tirgū ⁽⁵⁴⁾, ja viņu faktiskā situācija ir līdzīga;

b) pilnīgas likšanas izolē rezultātā tiks ievērojami palielinātas ražošanas izmaksas atsevišķo saņēmēju nozarē vai kategorijā ⁽⁵⁵⁾;

c) ražošanas izmaksu ievērojamo palielinājumu nevar novirzīt uz patērētājiem, neradot pārdošanas apjomu būtisku samazinājumu. Šajā sakarā dalībvalstis var sniegt aprēķinus par, cita starpā, produktu cenu elastīgumu attiecīgajā nozarē attiecīgajā ģeogrāfiskajā tirgū ⁽⁵⁶⁾, kā arī aprēķinus par attiecīgās nozares/ kategorijas uzņēmumu zaudētiem pārdošanas apjomiem un/vai samazinātu peļņu.

(159) Komisija uzskatīs atbalstu par samērīgu, ja tiks izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:

a) shēmā ir noteikti kritēriji, kas nodrošina to, ka katrs atsevišķais saņēmējs maksā daļu no valsts nodokļa likmes, kas kopumā atbilst katra atsevišķā saņēmēja ekoloģiskajam raksturlielumam salīdzinājumā ar raksturlielumu, kas saistīts ar efektīvāko tehniku EEZ. Katrs uzņēmums, kurš atbalsta shēmas ietvaros izmanto efektīvāko tehniku, iegūs maksimālas priekšrocības no samazinājuma, kas atbilst ražošanas izmaksu palielinājumam nodokļa dēļ, izmantojot visefektīvāko tehniku, un kuras nevar novirzīt uz patērētājiem. Katram uzņēmumam, kuram būs sliktāks ekoloģiskais raksturlielums, piešķir mazāku samazinājumu, kas būs samērīgs ar tā ekoloģisko raksturlielumu;

b) atbalsta saņēmēji maksā vismaz 20 % no valsts nodokļa, ja vien no neliela konkurences kropļojuma nodokļa nav pamatota zemāka likme;

⁽⁵⁴⁾ Kā tas definēts Komisijas paziņojumā par konkrētā tirgus definēšanu, īstenojot Kopienas konkurences tiesības (OV C 372, 9.12.1997., 5. lpp.).

⁽⁵⁵⁾ Attiecībā uz energoproduktiem un elektroenerģiju tiek uzskatīts, ka "energoietilpīgs uzņēmums", kā tas definēts Direktīvas 2003/96/EK 17. panta 1. punkta a) apakšpunktā, izpilda šo kritēriju, ciktāl šis noteikums ir spēkā.

⁽⁵⁶⁾ Kā tas definēts Komisijas paziņojumā par konkrētā tirgus definēšanu, īstenojot Kopienas konkurences tiesības.

- c) šo samazinājumu vai atbrīvojumu obligāts nosacījums ir nolīgumu noslēgšana starp dalībvalstīm un saņēmējiem uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām, turklāt uzņēmumi vai uzņēmumu apvienības apņemas sasniegt vides aizsardzības mērķus, kuriem būtu tāda pati ietekme kā a) vai b) apakšpunktā minētā, vai tiek piemērota Kopienas minimālo nodokļu līmeni. Šādi nolīgumi vai saistības cita starpā var attiekties uz enerģijas patēriņa samazināšanu, emisiju samazināšanu vai jebkādiem citiem vides pasākumiem, un tiem jāatbilst šādiem nosacījumiem:
 - i) nolīguma saturs ir jāapspriež katrai no dalībvalstīm un tajā it sevišķi jānosaka mērķi un grafiks mērķu sasniegšanai;
 - ii) dalībvalstīm jānodrošina šajos nolīgumos ietvertos saistību neatkarīga⁽⁵⁷⁾ un savlaicīga uzraudzība;
 - iii) šie nolīgumi ir periodiski jāpārskata, ņemot vērā tehnoloģijas un citas attīstības tendences, kā arī jāparedz iedarbīgas soda sankcijas, ja saistības netiek ievērotas.

5. TĀDA ATBALSTA SADERĪBA, KAM VEIC SĪKU NOVĒRTĒJUMU

5.1. Pasākumi, kam veic sīku novērtējumu

(160) Lai Komisija varētu veikt sīkāku novērtējumu attiecībā uz jebkādam ievērojamām atbalsta summām, kas tiek piešķirtas atļauto shēmu ietvaros, un lai izlemtu, vai šāds atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu, dalībvalstis par to paziņo iepriekš katrā atsevišķā gadījumā, kad ieguldījumu vai darbības atbalsts tiek piešķirts atļautās shēmas ietvaros vai individuāli, ja atbalsta apjoms atbilst šādiem nosacījumiem⁽⁵⁸⁾:

- a) **pasākumiem, uz kuriem attiecas GAR** – visos gadījumos, par kuriem Komisijai paziņots atbilstīgi pienākumam paziņot par pasākumu individuāli, kā to paredz GAR.
- b) **atsevišķiem pasākumiem, uz kuriem attiecas šīs nostādnes**⁽⁵⁹⁾ – visos turpmāk minētajos gadījumos:
 - i) **ieguldījumu atbalsts**: atbalsta summa pārsniedz EUR 7,5 miljonus vienam uzņēmumam (pat ja tas notiek apstiprinātas atbalsta shēmas ietvaros);

ii) **darbības atbalsts energotaupībai**: ja atbalsta summa vienam uzņēmumam piecu gadu laikā pārsniedz EUR 5 miljonus;

iii) **darbības atbalsts atjaunojamās elektroenerģijas ražošanai un/vai kombinētai siltuma ražošanai no atjaunojamiem enerģijas avotiem**: ja atbalsts tiek piešķirts atjaunojamās elektroenerģijas ražotnēm, kuru atjaunojamās elektroenerģijas ģenerācijas jauda pārsniedz 125 MW;

iv) **darbības atbalsts biodegvielas ražošanai**: ja atbalsts tiek piešķirts biodegvielas ražošanas iekārtām ražotnēs, kur ražošanas apjoms pārsniedz 150 000 t gadā;

v) **darbības atbalsts koģenerācijai**: ja atbalsts tiek piešķirts koģenerācijas iekārtām, kuru koģenerācijas elektroenerģijas jauda pārsniedz 200 MW. Atbalstu siltumenerģijas ražošanai koģenerācijas procesā vērtēs paziņojuma kontekstā, pamatojoties uz elektroenerģijas jaudu.

(161) Dalībvalstis var piešķirt darbības atbalstu jaunām iekārtām, kas ražo atjaunojamu enerģiju, pamatojoties uz aprēķinu par novērstām ārējām izmaksām. Ja šī metode tiek izmantota atbalsta apmēra noteikšanai, pasākumi ir jāpaziņo un tiem jāveic detalizēts novērtējums, neatkarīgi no 160. punkta b) apakšpunkta iii) daļā minētajām robežvērtībām. Ārējās novērstās izmaksas ir naudas izteiksmē novērtēts papildu sociālais un vides kaitējums, kas tiktu nodarīts sabiedrībai, ja tāds pats enerģijas daudzums tiktu ražots iekārtās, ko ekspluatē ar parastajiem enerģijas veidiem. Tās aprēķina, ņemot vērā starpību starp ārējām izmaksām, ko radījuši un nav apmaksājuši atjaunojamās enerģijas ražotāji, un ārējās izmaksas, ko radījuši un nav apmaksājuši neatjaunojamās enerģijas ražotāji. Lai veiktu šos aprēķinus, dalībvalstij būs jāizmanto tāda aprēķinu metode, kas ir starptautiski atzīta un kuru ir apstiprinājusi Komisija. Tai līdztekus citiem jautājumiem būs jāsniedz pamatota un skaitliski noteikta salīdzināmo izmaksu analīze kopā ar vērtējumu par konkurējošā enerģijas ražotāja ārējām izmaksām, lai uzskatāmi parādītu, ka atbalsts patiešām kompensē neseptās ārējās izmaksas.

(162) Jebkurā gadījumā atbalsta summa, kas šādi piešķirta ražotājam un pārsniedz 1. risinājuma, kas noteikta 109. punktā, rezultātā noteikto atbalsta apjomu darbības atbalstam atjaunojamiem enerģijas avotiem, uzņēmumiem atkārtoti jāiegulda atjaunojamās enerģijas avotos saskaņā ar 3.1.6.1. iedaļu.

⁽⁵⁷⁾ Šeit nav nozīmes, vai uzraudzību veic valsts vai privāta iestāde.

⁽⁵⁸⁾ Tas attiecas uz visiem gadījumiem neatkarīgi no tā, vai konkrētais saņēmējs vienlaikus izmanto priekšrocības, ko sniedz samazināts nodoklis vai atbrīvojuma no tā, kas novērtēts 4. nodaļā.

⁽⁵⁹⁾ Par dabas resursu nodokļa samazinājumu vai atbrīvojumu no tā, uz kuru attiecas šo pamatnostādņu 4. nodaļa, netiks veikts sīks novērtējums. Tomēr atbalstam, kas piešķirts kā fiskālais atbalsts saskaņā ar 3. nodaļu, veiks sīku novērtējumu, ja būs pārsniegtas šajā punktā minētās robežvērtības.

(163) Ja dalībvalstis nodrošina pilnīgu sadarbību un savlaicīgi sniedz adekvātas ziņas, Komisija pieliks visas pūles, lai izmeklēšanu veiktu savlaicīgi. Dalībvalstis tiek aicinātas iesniegt visu informāciju, ko tās uzskata par derīgu attiecīgā gadījuma novērtēšanā. Dalībvalstis var konkrēti izmantot agrāko valsts atbalsta shēmu vai pasākumu novērtējumus, ietekmes novērtējumus, ko veikušas piešķirējas iestādes, kā arī citus pētījumus, kas saistīti ar vides aizsardzību.

(164) Sīks novērtējums ir proporcionāls novērtējums, kas ir atkarīgs no kropļošanas varbūtības attiecīgā gadījumā. Līdz ar to tas fakts vien, ka tiek veikts sīks novērtējums, vēl nenozīmē to, ka būtu jāuzsāk oficiālā izmeklēšanas procedūra, lai gan tas var tikt darīts noteiktu pasākumu gadījumā.

5.2. Kritēriji atsevišķu gadījumu ekonomiskai novērtēšanai

(165) Sīks novērtējums tiks veikts, pamatojoties uz pozitīviem un negatīviem elementiem, kas minēti 5.2.1. un 5.2.2. iedaļā, ko izmantos papildus 3. nodaļā izklāstītajiem kritērijiem. Šeit noteikto atbalsta intensitāti nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt. Turklāt detalizētu novērtējumu veiks, pamatojoties uz īpašiem pozitīviem un negatīviem elementiem, ja tie ir nozīmīgi šim atbalsta veidam vai formai.

5.2.1. Atbalsta pozitīvā iedarbība

(166) Tas, ka atbalsts stimulē uzņēmumus īstenot vides aizsardzību, ko tie citādi nebūtu īstenojuši, ir galvenais pozitīvais elements, kas jāņem vērā, vērtējot atbalsta saderīgumu.

5.2.1.1. Tirgus nepilnību esība

(167) Komisija kopumā neapšaubīs, vai pastāv negatīva ārējā ietekme, kas saistīta ar noteiktiem darbības veidiem vai noteiktu preču izmantošanu, kam ir kaitīga ietekme uz vidi. Tomēr tā pārbaudīs, vai valsts atbalsts novērsīs šo tirgus nepilnību, jo tam ir būtiska ietekme uz vides aizsardzību. Šajā sakarā Komisija jo īpaši pievērsīs uzmanību pasākumu paredzamajam ieguldījumam vides aizsardzībā (izmērāmā izteiksmē) un vides aizsardzības līmenim, kādu paredzēts sasniegt, salīdzinot ar esošiem Kopienas standartiem un/vai standartiem citās dalībvalstīs.

(168) Komisija arī izskatīs apsvērumus, ar ko var pamatot atbalstu, lai pielāgotos valsts standartiem, kas ir augstāki nekā Kopienas standarti. Komisija jo īpaši ņems vērā atbalsta saņēmēja galveno konkurentu būtību, veidu un izvietojumu, izmaksas, kādas valsts standartu īstenošana (vai atļauju tirdzniecības shēmas) radītu atbalsta saņēmējam, ja atbalsts netiktu piešķirts, un šo standartu salīdzināmās īstenošanas izmaksas atbalsta saņēmēja galvenajiem konkurentiem.

5.2.1.2. Piemērots instruments

(169) Tiks ņemts vērā tas, vai valsts atbalsts ir piemērots instruments, lai sasniegtu vides aizsardzības mērķi, gadījumā, ja tādu pašu rezultātu var panākt ar citiem, mazāk kropļojošiem instrumentiem un valsts atbalsts var pārkāpt principu "piesārņotājs maksā".

(170) Veicot saderīguma analīzi, Komisija īpaši ņems vērā jebkādu ierosinātā pasākuma ietekmes novērtējumu, kādu dalībvalsts būs veikusi, ieskaitot apsvērumus par valsts atbalsta aizstāšanu ar citu politikas variantu, kā arī ņems vērā pierādījumu tam, ka tiks ievērots princips "piesārņotājs maksā".

5.2.1.3. Atbalsta stimulējošā iedarbība un tā nepieciešamība

(171) Ja tas tiek sniegts vides mērķiem, valsts atbalstam vienmēr jābūt stimulējošam, t.i., tā rezultātam jāmaina saņēmēju rīcība tā, lai tiktu panākts augstāks vides aizsardzības līmenis. Atbalstu nevar uzskatīt par nepieciešamu tikai tāpēc, ka tiek paaugstināts vides aizsardzības līmenis. Jaunu ieguldījumu vai ražošanas metožu priekšrocības parasti neaprobežojas ar to ietekmi uz vidi

(172) Papildu izmaksu aprēķināšanai, kas izklāstītas 3. nodaļā, Komisija savā analīzē ņems vērā arī šādus elementus:

a) **hipotētiskā situācija:** jāsniedz pierādījumi par īpašajām darbībām, ko uzņēmums bez atbalsta nebūtu veicis, piemēram, jauni ieguldījumi, videi draudzīgāks ražošanas process un/vai jauns videi draudzīgāks izstrādājums;

b) **sagaidāmā ietekme uz vidi saistībā ar izmaiņām darbībā:** jābūt vismaz vienam no šādiem elementiem:

i) **vides aizsardzības līmeņa paaugstināšana:** konkrēta piesārņojuma veida samazināšana, kas nebūtu samazināts bez atbalsta;

ii) **turpmāko standartu ieviešanas ātruma palielināšana:** piesārņojuma samazināšanas agrāka uzsākšana, pateicoties atbalstam;

c) **ražošanas priekšrocības:** ja ar ieguldījumiem ir saistītas citas priekšrocības attiecībā uz jaudas un ražības pieaugumu, izmaksu straujāku samazināšanos vai labāku kvalitāti, stimulējošā iedarbība parasti ir mazāka. Tas jo īpaši attiecas uz gadījumiem, kad ieguldījuma ekspluatācijas laikā ir būtiski ieguvumi, iespējams tādā apmērā, ka papildu vides izmaksas var atgūt pat bez atbalsta;

- d) **tirgus nosacījumi:** Dažos tirgos jo īpaši produkta tēla un ražošanas metodes marķējuma dēļ var būt konkurences spiediens, lai uzturētu augstu vides aizsardzības līmeni. Ja ir pierādīts, ka atbalsta rezultātā sasniegtais vides aizsardzības līmenis pārsniedz parasto uzvedību tirgū, tad atbalstam visticamāk ir stimulējoša ietekme;
- e) **iespējamie turpmākie obligātie standarti:** ja Kopienas līmenī notiek sarunas par jaunu vai augstāku obligāto standartu ieviešanu, kas izvirzīti par mērķi attiecīgajam pasākumam, atbalsta stimulējošā iedarbība parasti ir mazāka;
- f) **riska līmenis:** ja pastāv konkrēts risks, ka ieguldījums nebūs tik ienesīgs kā gaidīts, atbalsta stimulējošā iedarbība parasti būs lielāka;
- g) **rentabilitātes pakāpe:** ja veicamās darbības ienesīguma līmenis ir negatīvs laika posmā, kura beigās ieguldījums ir pilnībā amortizēts, vai ir paredzēts, ka būs stājies spēkā darbības atbalsts, ņemot vērā visus šajā punktā minētos ieguvumus un riskus, atbalstam parasti būs stimulējoša iedarbība.

(173) Ja uzņēmums pielāgojas valsts standartam, kas ir augstāks nekā Kopienas standarti vai pieņemts, ja Kopienas standartu nav vispār, Komisija pārbaudīs, vai atbalsta saņēmējs izjustu būtisku ietekmi pieaugošu izmaksu dēļ, un nespētu segt izmaksas, kas saistītas ar valsts standartu nekavējošu īstenošanu.

5.2.1.4. Atbalsta samērīgums

(174) Dalībvalstij jāsniedz pierādījumi, ka atbalsts ir nepieciešams, ka tā summa ir samazināta līdz minimumam un atlases process ir samērīgs. Analizējot Komisija apsvērs šādus aspektus:

- a) **attaisnoto izmaksu rūpīgs aprēķins:** pierādījums tam, ka attaisnotās izmaksas tiešām tiek ierobežotas ar papildu izmaksām, kas vajadzīgas attiecīgā vides aizsardzības līmeņa sasniegšanai;
- b) **atlases process:** atlases process jāveic nediskriminējošā, pārskatāmā un atklātā veidā, no tās nedrīkst bez īpašas vajadzības izslēgt uzņēmumus, kas var konkurēt ar projektiem, kam ir tāds pats mērķis vides jomā. Atlases procesa rezultātā jāizvēlas saņēmēji, kas var pievērsties mērķim vides jomā, izmantojot vismazāko atbalsta summu vai darbojoties visrentablākajā veidā;
- c) **līdz minimumam ierobežots atbalsts:** pierādījums tam, ka atbalsta apmērs nepārsniedz paredzamo nepietiekamo rentabilitāti, tostarp normālu peļņu laika posmā, kurā ieguldījums tiek pilnībā amortizēts.

5.2.2. Analīze attiecībā uz konkurences un tirdzniecības kropļojumiem

(175) Novērtējot atbalsta pasākuma negatīvo iedarbību, Komisija savā analizē galveno uzmanību pievērsīs konkurences kropļojumiem un paredzamajai ietekmei, kāda atbalstam vides jomā būs uz konkurenci starp uzņēmumiem attiecīgajos produktu tirgos ⁽⁶⁰⁾.

(176) Ja atbalsts ir samērīgs, it īpaši, ja papildu ieguldījumu vai darbības izmaksu aprēķinā ir ņemti vērā visi uzņēmuma ieguvumi, atbalsta negatīvā iedarbība visticamāk būs ierobežota. Tomēr, kā tas minēts 1.3.6. iedaļā, pat tad, ja atbalsts ir vajadzīgs un saderīgs, lai attiecīgais uzņēmums palielinātu savu ieguldījumu vides aizsardzībā, atbalsts varētu izsaukt izmaiņas saņēmēja darbībā, kropļojot konkurenci. Uz peļņu vērsts uzņēmums paaugstinās vides aizsardzības līmeni vairāk nekā to paredz obligātās prasības tikai tad, ja uzskatīs, ka tas dos vismaz kaut kādu ieguvumu uzņēmumam.

(177) Iesākumā Komisija novērtēs to, kāda ir iespējamība, ka atbalsta rezultātā saņēmējs varēs palielināt vai saglabāt pārdošanas apjomus. Komisija jo īpaši apsvērs šādus aspektus:

- a) **izmaksu uz vienu saražoto vienību samazinājums vai kompensācija:** ja jaunā iekārta ⁽⁶¹⁾ palīdzēs samazināt izmaksas uz vienu saražoto vienību salīdzinājumā ar situāciju bez atbalsta vai ja atbalsts kompensēs daļu no darbības izmaksām, iespējams, ka saņēmēja pārdošanas apjomi palielināsies. Jo izstrādājumam būs lielāka cenu elastība, jo lielāks būs konkurence kropļojums;
- b) **videi draudzīgāks ražošanas process:** ja saņēmējs ievieš videi draudzīgāku ražošanas procesu un ja ir pieņemts, ka produkta vides aizsardzības līmeni pircēju acīs uzsvē ar marķējuma vai tēla palīdzību, pastāv iespēja, ka saņēmēja pārdošanas apjomi palielināsies. Jo vairāk pircēji dod priekšroku produkta ekoloģiskajām īpašībām, jo lielāks būs konkurences kropļojums;

⁽⁶⁰⁾ Atbalsts var skart vairākus tirgus, jo atbalsta ietekme var neattiekties vienīgi uz tirgu, kas atbilst atbalstītajam pasākumam, bet to papildus var attiecināt arī uz citiem tirgiem, kas ir saistīti ar minēto tirgu vai nu tāpēc, ka tie ir iepriekšēji vai nākamā posma tirgi vai papildu tirgi vai arī tāpēc, ka saņēmējs tajos jau darbojas vai darbosies drīzā nākotnē.

⁽⁶¹⁾ Papildu izmaksu aprēķins var pilnībā neietvert visus saimnieciskos ieguvumus, jo ieguldījuma ekspluatācijas laikā ieguvumus neatskaita. Turklāt varētu būt sarežģīti ņemt vērā noteiktus ieguvumu veidus, piemēram, tādus, kas saistīti ar palielinātu ražību un palielinātu ražošanu, nemainot jaudu.

- c) **jauns produkts:** ja saņēmējs sāk ražot jaunu vai augstākas kvalitātes produktu, pastāv iespēja, ka viņa pārdošanas apjomi palielināsies un viņš iegūs galvenā virzītājspēka priekšrocības. Jo vairāk pircēji dod priekšroku produkta ekoloģiskajām īpašībām, jo lielāks būs konkurences kropļojums.

5.2.2.1. Dinamiskie stimuli/izspiešanas risks

- (178) Valsts atbalstu vides aizsardzībai var stratēģiski izmantot, lai veicinātu videi draudzīgas jauninājumu tehnoloģijas ar mērķi sniegt vietējiem ražotājiem "galvenā virzītājspēka" priekšrocības. Attiecīgi atbalsts var izkropļot aktīvos plānus un izspiest ieguldījumus konkrētās tehnoloģijas jomā citās dalībvalstīs un novest pie šīs tehnoloģijas koncentrācijas vienā dalībvalstī. Šī ietekme būs lielāka, ja vairāki konkurenti samazinās savus centienus jauninājumu jomā salīdzinājumā ar hipotētisko situāciju bez atbalsta.

- (179) Analizējot Komisija apsvērs šādus aspektus:

- a) **atbalsta summa:** jo lielāka atbalsta summa, jo lielāka varbūtība, ka daļu atbalsta var izmantot, lai kropļotu konkurenci. Tas īpaši attiecas uz gadījumu, kad atbalsta summa ir augsta salīdzinājumā ar saņēmēja vispārējās darbības apjomu;
- b) **atbalsta biežums:** ja uzņēmums saņem atbalstu atkārtoti, pastāv lielāka varbūtība, ka tas kropļos dinamiskos stimulus;
- c) **atbalsta ilgums:** ja darbības atbalstu piešķir ilgam laikposmam, pastāv lielāka varbūtība, ka tas kropļos konkurenci;
- d) **pakāpenisks atbalsta samazinājums:** ja darbības atbalsts laika gaitā tiks samazināts, uzņēmumam būs stimuls uzlabot efektivitāti, tādējādi zināmā laikā dinamisko stimulu kropļojums samazināsies;
- e) **gatavība atbilst turpmākiem standartiem:** ja atbalsts radīs attiecīgajam uzņēmumam iespēju panākt atbilstību jaunajiem Kopienas standartiem, ko paredzēts pieņemt pārskatāmā nākotnē, atbalstītais ieguldījums samazinās izmaksas ieguldījumiem, kurus uzņēmumam būtu bijis jāveic jebkurā gadījumā;
- f) **reglamentējošo standartu līmenis saistībā ar mērķiem vides jomā:** jo zemāks obligāto prasību līmenis, jo lielāks risks, ka atbalsts, lai pārsniegtu obligātās prasības, nav nepieciešams un izspiedīs ieguldījumus vai tiks izmantots tā, ka kropļos dinamiskos stimulus;

- g) **šķērssubsidēšanas risks:** ja uzņēmums ražo plašu izstrādājumu klāstu vai ražo vienu un to pašu izstrādājumu, izmantojot parastās un videi draudzīgās metodes, šķērssubsidēšanas risks ir lielāks;

- h) **tehnoloģiskā neitralitāte:** ja pasākums vērsts tikai uz vienu tehnoloģiju, risks izkropļot dinamiskos stimulus ir lielāks;

- i) **konkurējošie jauninājumi:** ja ārvalstu konkurenti attīsta konkurējošas tehnoloģijas (konkurence jauninājumu jomā), atbalsts visticamāk izkropļos aktīvos plānus.

5.2.2.2. Neefektīvu uzņēmumu darbības turpināšana

- (180) Valsts atbalstu vides aizsardzībai var pamatot kā pārejas mehānismu, lai virzītos uz pilnīgu ārējās negatīvās ietekmes uz vidi izlīdzināšanu. To nedrīkst izmantot, lai nevarējami atbalstītu uzņēmumus, kas nespēj pielāgoties videi draudzīgākiem standartiem un tehnoloģijām savas zemās efektivitātes dēļ. Analizējot Komisija apsvērs šādus aspektus:

- a) **saņēmēju veids:** ja saņēmējam ir diezgan zems ražības līmenis un slikta finansiālā situācija, pastāv lielāka varbūtība, ka atbalsts veicinās mākslīgu uzņēmuma noturēšanu tirgū;
- b) **jaudas pārpalikums nozarē, uz kuru vērsts atbalsts:** nozarēs, kurās vērojams jaudas pārpalikums, pastāv risks, ka ieguldījumu atbalsts uzturēs šo jaudas pārpalikumu un neefektīvas tirgus struktūras;
- c) **parasta rīcība nozarē, uz kuru vērsts atbalsts:** ja citi nozares uzņēmumi sasnieguši to pašu vides aizsardzības līmeni bez atbalsta, pastāv lielāka varbūtība, ka atbalsts kalpos tam, lai saglabātu neefektīvas tirgus struktūras. Tādējādi jo vājāki ir pierādījumi tam, ka saņēmējs ievēro principu "piesārņotājs maksā", un jo lielāka ir ārējo vides izmaksu sadaļa, kuras saņēmēja konkurents ir internalizējis, jo būtiskāks ir konkurences izkropļojums;
- d) **atbalsta relatīvā nozīme:** jo lielāks ir samazinājums/kompensācija par mainīgajām ražošanas izmaksām, jo lielāks ir konkurences izkropļojums;

- e) **atlases process:** ja atlases procesu veic nediskriminējošā, pārskatāmā un atklātā veidā, jo mazāka ir iespēja, ka atbalsts veicinās mākslīgu uzņēmuma noturēšanu tirgū. Jo subsīdijas sadalījums ir plašāks (tirgus pārklājuma izteiksmē) un konkurētspējīgāks (izsolišanas/iepirkuma izteiksmē), jo mazāks ir konkurences izkropļojums;
- f) **selektivitāte:** Ja pasākums, saskaņā ar kuru atbalsts ir piešķirts, attiecas uz salīdzinoši lielu iespējamo saņēmēju skaitu, ja tas attiecas uz visiem uzņēmumiem attiecīgajā tirgū un ja tas neizslēdz uzņēmumus, kuri varētu tiekties uz to pašu mērķi vides jomā, jo mazāka ir iespēja, ka atbalsts veicinās neefektīvu uzņēmumu noturēšanu tirgū.
- c) **izstrādājumu diferencēšana un cenu diskriminācija:** atbalstam var būt negatīva ietekme, veicinot to, ka atbalsta saņēmējs veic izstrādājumu diferencēšanu un cenu diskrimināciju, tādējādi nodarot kaitējumu patērētājiem;
- d) **pirkspēja:** Ja tirgū ir spēcīgi pircēji, jo mazāka ir iespēja, ka atbalsta saņēmējs ar ietekmi tirgū varētu palielināt cenas attiecībā pret spēcīgiem pircējiem. Tādējādi, jo spēcīgāka pirkspēja, jo mazāka ir iespēja, ka atbalsts kaitēs patērētājiem.

5.2.2.4. Ietekme uz tirdzniecību un izvietojumu

5.2.2.3. Ietekme tirgū/izslēdzoša uzvedība

- (181) Atbalstu vides aizsardzībai, kas piešķirts saņēmējam, viņš var izmantot savas ietekmes tirgus nostiprināšanai vai saglabāšanai attiecīgajā produktā tirgū. Pirms atbalsta piešķiršanas Komisija novērtēs attiecīgā saņēmēja ietekmi tirgū un to, kādas izmaiņas attiecībā uz ietekmi tirgū var sagaidīt atbalsta rezultātā. Atbalstu vides aizsardzībai, kas piešķirts saņēmējam ar būtisku ietekmi tirgū, šis saņēmējs var izmantot, lai stiprinātu savu ietekmi tirgū, vēl vairāk diferencējot savus izstrādājumus vai izslēdzot konkurentus. Šķiet, ka Komisija nespēs noteikt konkurences problēmas attiecībā uz ietekmi tirgū tādos tirgos, kur katra atbalsta saņēmēja tirgus daļa ir mazāka nekā 25 %, kā arī tirgos, kuru tirgus koncentrācijas *Herfindahl-Hirschman* indekss (HHI), ir mazāka nekā 2 000.
- (182) Analizējot Komisija apsvērs šādus aspektus:
 - a) **atbalsta saņēmēja ietekme tirgū un tirgus struktūra:** ja saņēmējam jau ir dominējošs stāvoklis attiecīgajā tirgū ⁽⁶²⁾, atbalsta pasākums var stiprināt šo dominējošo stāvokli, vēl vairāk vājinot to konkurences spiedienu, kādu konkurenti var izdarīt uz saņēmēju uzņēmumu;
 - b) **jaunu dalībnieku ienākšana tirgū:** ja atbalsts attiecas uz produktu tirgiem vai tehnoloģijām, kas konkurē ar izstrādājumiem, kur atbalsta saņēmējs jau sen darbojas tirgū un tam ir ietekme, atbalstu var stratēģiski izmantot, lai nepieļautu jaunu dalībnieku ienākšanu tirgū. Tādējādi, ja atbalsts nav pieejams iespējamiem jauniem ienācējiem tirgū, risks, ka atbalsts kropļo konkurenci, ir lielāks;
- (183) Valsts atbalsta vides aizsardzībai rezultātā dažas teritorijas var iegūt izdevīgākus ražošanas apstākļus, it īpaši pateicoties salīdzinoši zemākām ražošanas izmaksām, kas rodas atbalsta rezultātā, vai augstākiem ražošanas standartiem, kas panākti, pateicoties atbalstam. Tā rezultātā uzņēmumi var pārcelties uz teritorijām, kas saņem atbalstu, vai arī tirdzniecības plūsmas var novirzīties uz teritoriju, kas saņem atbalstu.
- (184) Tādējādi atbalsts novirzīs peļņu uz dalībvalsti izstrādājumu tirgū, uz kuru attiecas atbalsts, kā arī uz izejvielu tirgiem.
- (185) Analizējot Komisija apsvērs, vai ir pierādījumi tam, ka saņēmējs ir apsvēris citas vietas savam ieguldījumam, šādā gadījumā ir lielāka iespēja, ka atbalsts būtiski izkropļos konkurenci.

5.2.3. Līdzsvarošana un lēmums

- (186) Ņemot vērā šos pozitīvos un negatīvos faktorus, Komisija izvērtēs pasākuma ietekmi un noteiks, vai tā izraisītie traucējumi nelabvēlīgi neietekmē tirdzniecības nosacījumus tādā mērā, ka tas ir pretrunā ar vispārējām interesēm. Ideālā gadījumā pozitīvās un negatīvās izpausmes būtu jāizsaka, izmantojot vienu atsauci (piemēram, novērtētās ārējās izmaksas pret konkurenta neiegūto peļņu naudas izteiksmē).
- (187) Parasti, jo lielāks ir ieguvums vides jomā un jo skaidrāk ir noteikts, ka atbalsta summa ir ierobežota ar nepieciešamo minimumu, jo lielāka ir iespēja saņemt pozitīvu novērtējumu. No otras puses, jo izteiktākas ir norādes par to, ka atbalsts būtiski izkropļos konkurenci, jo mazāka ir iespēja saņemt pozitīvu novērtējumu. Ja sagaidāmā pozitīvā ietekme un izkropļojumi varētu būt ļoti būtiski, novērtējums būs atkarīgs no tā, kādā mērā pozitīvā ietekme varētu pārsniegt negatīvo ietekmi.

⁽⁶²⁾ Atbalsts var skart vairākus tirgus, jo atbalsta ietekme var neattiekties vienīgi uz tirgu, kas atbilst atbalstītājam pasākumam, bet to papildus var attiecināt arī uz citiem tirgiem, kas ir ar to saistīti vai nu tāpēc, ka tie ir iepriekšējā vai nākamā posma tirgi vai papildu tirgi vai arī tāpēc, ka saņēmējs tajos jau darbojas vai darbosies drīzā nākotnē.

(188) Par atbalsta pasākumu, par kuru ir paziņots, Komisija var necelt iebildumus, neuzsākot oficiālo izmeklēšanas procedūru, vai saskaņā ar oficiālo izmeklēšanas procedūru, kas noteikta Regulas (EK) Nr. 659/1999 6. pantā, var nolemt izbeigt procedūru ar lēmumu, ko pieņem saskaņā ar minētās regulas 7. pantu. Ja tā pieņem nosacītu lēmumu minētās regulas 7. panta 4. punkta nozīmē, tā var, piemēram, izlemt pievienot šādus nosacījumus, kam jāsamazina radušies traucējumi vai ietekme uz tirdzniecību un jābūt samērīgiem.

- a) **zemāka atbalsta intensitāte** nekā maksimālā intensitāte, kāda atļauta 3. nodaļā;
- b) **uzskaites nodalīšana**, lai novērstu šķērssubsidēšanu no viena tirgus citā tirgū, kad saņēmējs darbojas vairākos tirgos;
- c) **papildu prasības, kas jāizpilda nolūkā uzlabot pasākumu ietekmi uz vidi**;
- d) pārējo potenciālo saņēmēju **nediskriminēšana** (samazināta izvēle).

6. SUMMĒŠANA

- (189) Šajās pamatnostādnēs noteiktā atbalsta maksimālo apjomu piemēro neatkarīgi no tā, vai atbalstāmā projekta atbalsts tiek finansēts vienīgi no valsts līdzekļiem vai to daļēji finansē Kopiena.
- (190) Atbalstu, ko atļauj atbilstoši šīm pamatnostādnēm, nevar kombinēt ar citiem valsts atbalsta veidiem EK Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē vai ar citiem Kopienas finansējuma veidiem, ja šādas pārklāšanās rezultātā radusies atbalsta intensitāte ir lielāka par to, kas noteikta šajās pamatnostādnēs. Tomēr, ja izdevumus, kurus var kompensēt no atbalsta vides aizsardzībai, kopumā vai daļēji var kompensēt no citiem mērķiem piešķirama atbalsta, uz kopīgo daļu tiks attiecināta visizdevīgākā maksimālā atbalsta summa, kādu atļauj attiecīgie noteikumi.
- (191) Atbalstu vides aizsardzībai nedrīkst summēt ar *de minimis* atbalstu attiecībā uz tām pašām attaisnotām izmaksām, ja šādas summēšanas rezultātā atbalsta intensitāte pārsniedz to, kāda noteikta šajās pamatnostādnēs.

7. NOBEIGUMA NOTEIKUMI

7.1. Gada ziņojumi

- (192) Atbilstoši Regulas (EK) Nr. 659/1999 un Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 659/1999, ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai ⁽⁶³⁾, prasībām, dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai gada ziņojumi.

⁽⁶³⁾ OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1935/2006 (OV L 407, 30.12.2006., 1. lpp.).

(193) Papildus šajos noteikumos paredzētajām prasībām gada ziņojumos par atbalsta pasākumiem vides jomā attiecībā uz katru pasākumu, ieskaitot atbalsta piešķiršanu apstiprinātas shēmas ietvaros, iekļauj šādu informāciju par lieliem uzņēmumiem:

- atbalsta saņēmēju vārdi;
- atbalsta summa katram saņēmējam;
- atbalsta intensitāte;
- apraksts par pasākuma mērķi un vides aizsardzības veidu, kura veicināšanai tas paredzēts;
- darbības nozares, kurās īsteno atbalstāmos projektus;
- paskaidrojums, kā ir ievērota tā stimulējošā iedarbība, jo īpaši izmantojot 5. nodaļā minētos rādītājus un kritērijus.

(194) Ja tiek piešķirts atbrīvojums no nodokļiem vai to samazinājums, dalībvalstij tikai jāiesniedz tiesību akts un/vai normatīvais dokuments, ar kuru tiek piešķirts atbalsts, un sīki jāapraksta, kādu kategoriju uzņēmumiem piešķir atbrīvojumu no nodokļiem vai to samazinājumu, jānorāda ekonomikas nozares, kuras šis atbrīvojums no nodokļiem vai to samazinājums skar visvairāk.

(195) Gada ziņojumus publicē Komisijas tīmekļa vietnē.

7.2. Pārskatāmība

- (196) Komisija uzskata, ka ir nepieciešami turpmāki pasākumi, lai uzlabotu valsts atbalsta pārskatāmību Kopienā. Jo īpaši ir jānodrošina, lai dalībvalstīm, uzņēmējiem, ieinteresētajām personām un pašai Komisijai būtu viegli pieejams visu piemērojamo vides atbalsta shēmu pilns teksts.
- (197) To var viegli panākt, izveidojot tīmekļa vietnes ar saitēm. Šajā nolūkā, izskatot vides atbalsta shēmas, Komisija regulāri pieprasīs attiecīgajām dalībvalstīm publicēt internetā visu galīgo atbalsta shēmu pilnu tekstu un paziņot Komisijai publikācijas interneta adresi. Shēma jāpiemēro tikai pēc informācijas publicēšanas internetā.

7.3. Uzraudzība un novērtēšana

- (198) Dalībvalstīm ir jānodrošina sīka uzskaitē par atbalsta piešķiršanu visiem pasākumiem vides jomā. Šajā uzskaitē jāiekļauj visa informācija, kas vajadzīga, lai pārlicinātos, ka ir ievērotas attaisnotās izmaksas un maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte, un tā jāuzglabā 10 gadus no dienas, kad atbalsts piešķirts, un jāiesniedz Komisijai pēc tās pieprasījuma.

- (199) Komisija lūgs dalībvalstīm sniegt šo informāciju, lai veiktu šo pamatnostādņu novērtēšanu četrus gadus pēc to stāšanās spēkā ⁽⁶⁴⁾.

7.4. Atbilstīgi pasākumi

- (200) Pamatojoties uz EK līguma 88. panta 1. punktu, Komisija ar šo ierosina dalībvalstīm šādus atbilstīgus pasākumus attiecībā uz to esošajām atbalsta shēmām vides jomā:

Dalībvalstīm nepieciešamības gadījumā jāizdara grozījumi šādās shēmās, lai panāktu to atbilstību šīm pamatnostādņēm 18 mēnešu laikā pēc to publicēšanas, ar šādiem izņēmumiem:

- i) dalībvalstīm vajadzības gadījumā līdz 2012. gada 31. decembrim ir jāgroza atbalsta shēmas, kurās atbalsts ir izteikts nodokļa samazinājuma vai atbrīvojuma formā, uz kuru attiecas Direktīva 2003/96/EK;
 - ii) jaunās robežvērtības, kas minētas 160. punktā, atsevišķiem projektiem tiks piemērotas, sākot ar pirmo dienu pēc šo pamatnostādņu publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*;
 - iii) pienākums sniegt sīkākus gada ziņojumus attieksies uz atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar esošajām atbalsta shēmām, kas ir spēkā uz 2009. gada 1. janvāri.
- (201) Dalībvalstis tiek aicinātas skaidri un bez atrunām paust savu piekrišanu šiem ierosinātajiem atbilstīgajiem pasākumiem divu mēnešu laikā pēc dienas, kurā šīs pamatnostādnes publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Ja atbilde netiks saņemta, Komisija uzskatīs, ka attiecīgā dalībvalsts ieteiktajiem pasākumiem nepiekrīt.

7.5. Darbības joma, spēkā esamība un pārskatīšana

- (202) Šīs pamatnostādnes piemēros no pirmās dienas pēc to publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un tās aizstās 2001. gada 3. februāra Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai ⁽⁶⁵⁾.
- (203) Šīs pamatnostādnes piemēros līdz 2014. gada 31. decembrim. Pēc konsultēšanās ar dalībvalstīm Komisija var tās grozīt pirms šī datuma, pamatojoties uz svarīgiem konkurences politikas vai vides politikas apsvērumiem vai lai ņemtu vērā citas Kopienas politikas vai starptautiskās saistības. Šādi grozījumi var būt nepieciešami, jo īpaši ņemot vērā turpmākos starptautiskos nolīgumus, kā arī turpmākos Eiropas tiesību aktus klimata pārmaiņu jomā. Četrus gadus pēc šo pamatnostādņu publicēšanas datuma Komisija veiks to novērtējumu, pamatojoties uz faktisko informāciju un plašās apspriešanās rezultātiem, ko būs veikusi Komisija, jo īpaši pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajiem datiem. Novērtējuma rezultāti tiks darīti pieejami Eiropas Parlamentam, Reģionu komitejai un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, kā arī dalībvalstīm.
- (204) Komisija piemēros šīs pamatnostādnes visiem paziņotajiem atbalsta pasākumiem, par kuriem tai jāpieņem lēmums, pēc tam, kad pamatnostādnes būs publicētas *Oficiālajā Vēstnesī*, pat tad, ja par projektiem tika paziņots pirms to publicēšanas. Tas attiecas uz individuālo atbalstu, ko piešķir saskaņā ar apstiprinātām atbalsta shēmām un par ko paziņots Komisijai, ievērojot pienākumu individuāli paziņot par šādu atbalstu.
- (205) Saskaņā ar Komisijas paziņojumu par noteikumu pieņemšanu, kas piemērojami nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai ⁽⁶⁶⁾, Komisija tāda atbalsta gadījumā, par kuru nav paziņots, piemēros:
- a) šīs pamatnostādnes, ja atbalsts piešķirts pēc to pieņemšanas;
 - b) piemērojamās pamatnostādnes, ja atbalsts piešķirts visos pārējos gadījumos.

⁽⁶⁷⁾ Šajā procesā dalībvalstis varētu vēlēties palīdzēt Komisijai, sniedzot pašas savu novērtējumu pēc fakta attiecībā uz shēmām un individuālajiem pasākumiem.

⁽⁶⁸⁾ OV C 37, 3.2.2001., 3. lpp.

⁽⁶⁹⁾ OV C 119, 22.5.2002., 22. lpp.

PIELIKUMS

**TABULA, KURĀ ATSPoguĻOTA ATBALSTA INTENSITĀTE IEGULDĪJUMU ATBALSTAM,
KAS IETILPST ATTAISNOTĀS IZMAKSĀS**

	Mazs uzņēmums	Vidējs uzņēmums	Liels uzņēmums
Atbalsts uzņēmumiem, kuri piemēro augstākus standartus nekā Kopienas standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja nav Kopienas standartu	70 % 80 % ekojauninājumu gadījumā 100 % solišanas procesa gadījumā	60 % 70 % ekojauninājumu gadījumā 100 % solišanas procesa gadījumā	50 % 60 % ekojauninājumu gadījumā 100 % solišanas procesa gadījumā
Atbalsts pētījumiem vides jomā	70 %	60 %	50 %
Atbalsts, lai uzsāktu savlaicīgu pielāgošanos turpmākajiem Kopienas standartiem			
— vairāk kā 3 gadus iepriekš	25 %	20 %	15 %
— no 1 līdz 3 gadiem	20 %	15 %	10 %
pirms spēkā stāšanās			
Atbalsts atkritumu apsaimniekošanai	70 %	60 %	50 %
Atbalsts atjaunojamiem enerģijas veidiem	80 % 100 % solišanas procesa gadījumā	70 % 100 % solišanas procesa gadījumā	60 % 100 % solišanas procesa gadījumā
Atbalsts energotaupībai	80 %	70 %	60 %
Atbalsts koģenerācijas iekārtām	100 % solišanas procesa gadījumā	100 % solišanas procesa gadījumā	100 % solišanas procesa gadījumā
Atbalsts rajonētai siltumapgādei, izmantojot parasto enerģiju	70 % 100 % solišanas procesa gadījumā	60 % 100 % solišanas procesa gadījumā	50 % 100 % solišanas procesa gadījumā
Atbalsts piesārņotu teritoriju attīrīšanai	100 %	100 %	100 %
Atbalsts uzņēmumu pārvietošanai	70 %	60 %	50 %